

השנה השלישית בחצור

הוצאת ארכיון הקיבוץ
סתיו תשנ"ט, 1998

השנה הפעויה חצור

9.48 - 9.49

(24.9.48)

(מתוך מכתב של הועה"פ של הקבוץ הארצי)

..... קבוץ נגבה התחיל בהקמת מחנהו בנס ציונה (לאחר הפינוי בזמן המלחמה)....
על אף מצבכם הקשה הנכם נדרשים להגיש את עזרתכם החברית ולשלוח להם נגור' 5-10 ימים עד שבועיים... אנו בוטחים בכם, כי תיענו לתביעתנו מיד.
בב"ח, שלמה רוזן

(מתוך מכתבים של חברים לאלה ובכי בשליחות באנגליה)

(16.10.48)

אכן, שוב ירדנו למקלטים. אמנם, אותנו לא הפגזו... צורת הקבוץ כרגע: הצאן והפרות עם בנימין ש. ויהודית ופרומה בגדרה. הילדים - בחולון; מסגרים אחדים בראשון; 31 אחד בחורים במשלט בדרום ומלבד זה כ-20 חברים בשליחות ובצבא ואין לנו כעת הכלים המתאימים בכדי לשרת ביעילות את הפזורים האלה....
בשטח החברתי שוררת שביתת נשק, או יותר נכון - הפוגה זמנית. בינתיים מתפת-
חים העניינים מבלי שהחברה תוכל להשפיע עליהם. 2 זוגות אמריקנים החליטו לעזוב וגם אברהם ויזל ועליזה (צמותיקי הקבוץ) הודיעו על כוונתם לעזוב בגלל התנגדו-
תם לשיתוף, לשיטת העבודה שלנו, וכו'..... (אלנה בארי)

(30.10)

...עדין לא עבר שבוע מנפילתו של ג'יברי (במשלט 113)... וראו את תולדות הימים האלה: ביום ג' - ההלוויה של ג'יברי בחצור ובאותו הערב חזרו בחורינו מה-משלטים... באיזו שמחה התקבל האוטו: שמחת הילדים והחברות לבוא ה-30 מהמשלט, אמנם יצאו 31 - אך ברגע זה רצון החיים של ה-30 השכיח את מות האחד. רעש והמולה בחדר האוכל, צ'יזבטים מהנגב... ובכלל, מגודלי זקן ומלאי רשמים חזרו והיתה שמחה שרויה במחננו..... ולמחרת בבקר העירו אותי צעקות שמחה, מחיאות כפים, ריצה וקול ששון. מה קרה? הכפר אישודד בידינו! וערב אחרי זה רומזים מהמפקדה, שנוכל להתכונן להחזיר את הילדים לחצור..... (שרה אשל)

5.11

... טוב לחוש את הלמות הפטישים, לראות את רחל פ. (סלע) דוגרת למצוא סיסמה לחזרת הילדים, לראות את הילדים ועיניהם נוצצות לשמע המילה "חצור", חצור שלנו. שנתחיל מחדש ביתר תנופה, יתר תביעה מהחברים למאמץ לקידום החברה והמשק. אך... ביחד עם זה יתר היענות לאדם... הרצון לקבל את מנת האוכל באופן יותר אנושי, לקבל

שמירה, מזרן ומאור ושיהיה ברור כי ענין לו (גם לו!) בבריאות ילדיו והזפתחותם.
... ההרגשה איתנה כי גמרנו עם הנדודים אשר קבוצנו זכה להם... (שרה אשל)

2.11 (חוזר ממזכירות הועה"פ של הקבוץ הארצי)

בענין הרכוש הנטוש:... כידוע נמצאים בידי חברי קבוצינו חפצים שלקחו שלל
מלחמה או כביזה מן הרכוש הערבי הנטוש. טעמים רבים אוסרים עלינו את ההנאה מן
השלל: חינוכיים, מוסריים, פוליטיים וקבוציים. אין אנו זקוקים לשלל האויב כדי
להפגין את נצחונותינו וחפצים, שהיו שייכים לאוכלוסיה ערבית בלתי לוחמת ודאי
שאינם צריכים לפאר את חדרינו ולהיות בידי ילדינו.
זכות השימוש ברכוש הנטוש לתועלת הכלל ולמען המאמץ המלחמתי נתונה בידי
מוסדות המדינה. מלקוח פרטי כמוהו כשוד של רכוש זר. בחיי הקבוץ פירושו גם
חתירה תחת יסודות השיתוף והמוסר הקבוצי.
אי לזאת, הוחלט:
א) יש לאסוף, בפיקוחו של ו' החברים את כל החפצים מרכוש האויב הנמצאים ברשותם
הפרטית של חברי הקבוץ.
ב) חפצים פחותי ערך יש להשמיד מיד.
ג) חפצים בעלי ערך שימושי יופקדו במקום מיוחד עד אשר יוחלט במוסדות התנועה מה
ייעשה בהם.
ד) על הקבוצים לשקוד על ביצועה הדייקני של החלטה זו....
בב"ח נאמנה, המזכירות

10.11 (על התל)

המזכירות מוסרת:... הקבוץ חזר לשלמות מסגרתו... מבחינה ארגונית פגעה תקופה זו
קשות בשטחים רבים מחייו של הקבוץ. חלק מהועדות הפסיקו את פעילותן בכלל וחלק
מהועדות החיוניות המשיכו בפעולה תוך היספחות עם זרם הבעיות הרבות מבלי יכולת
להתגבר עליהן. וכיום הפכו רבות מבן הבעיות הארגוניות גרידא לבעיות חכרותיות
קשות....

חלק מהחברים עדין בתנאי שיכון לא נוחים. אך, לעומת תנאי החיים בפינוי
בחולון - הרי כל התנאים בבית הם יוחר טובים. העבודה בשטח זה נמשכת ובעזרת עוב-
דים מהחוץ נקוה, שבמשך כמה שבועות ניצור תנאי שיכון מינימליים לכל חבר....
... יש לציין, שתוך כדי בירורים ראשוניים על קבלת תפקידים גילו חברים רבים
כוננות רבה ואהדה מלאה לקחת חלק בנשיאה בעול. אך לעומתם-אולי מתוך הצדקה
מסויימת- רבים אלה אשר התנגדותם חריפה לקבלת כל תפקיד, או תפקיד מסויים....
יתכן מאד ונצטרך לתבוע מאנשים מסויימים לקבל על עצמם תפקיד למרות התנגדותם....

(עוד קטעים מתוך מכתבים לאלה ובבי)

10.11

...היום נראו חוזרות מחולון מכונניות עמוסות עם מיטות הילדים ומיטלטליהם...
ואחריהן - אוטובוסים עם אמהות וילדים עלו במעלה הגבעה המרושתת חפירות ובונקרים.
אבל על בתי הילדים ובתי השיכון אין להכיר כמעט את אותות המלחמה כי הכל תוקן
ושופץ ושוב נישאת בחצור רינת ילדים ובכיים... ביום כזה שוכחים הכל ושוקעים תוך
סיפוק ונחת בעבודת יום-יום אפורה... שנה שלמה נגזלה מאתנו מתהליך הגיבוש והר-
חכה... ערכים נתרפטו, החברה נדלדלה באותם ששת חדשי הנדודים וחיי קסרקטיין של
הבחורות.....

.....מתכוננים עכשו להתחיל מיד בבניית בתי שיכון לחברים ובתי ספר לילדים
הגדולים * יש אופטימיסטים המנבאים, שבשנה הבאה נבנה גם חדר אוכל מפואר...
עכשו עדין חורשים את השדות. השטח התרחב. חסרות ידים עובדות. בודאי
יודעים אתם שקנינו עדר צאן. הרפת מתרחבת והילדים מתרבים!....
...בימים האחרונים- לפני מיפקד האוכלוסיה- עסקנו בהפצת השם העברי בקבוץ.
לפי הסיכומים שינו את שמות המשפחה הלועזיים קרוב ל-60 משפחות... המיפקד אצלנו
עבר בסדר... בקרוב נקבל תעודות זהות... יופי... (רחל סלע)

14.11

....מצב הבטחון אצלנו שפיר... מאז חיסול משטרת נגבה נשמנו לרווחה. אך הקשיים
והמבחנים רק מתחילים, כי כל זמן המלחמה הזנחנו את הפתרון של הרבה בעיות וגם
לא היו אז מקום לתביעות רבות. עתה לא נוכל להתעלם יותר גם מאותו השטח אשר סביבו
התנהלו אצלנו כל השנים ויכוחים איו ספור: סיפוק דרישות הפרט....
...אמש בסענו-70 איש- לקונצרט של התזמורת הפילהרמונית ברחובות. זה לנו
הפעם הראשונה, שכל כך הרבה חברים עזבו את הנקודה והיתה זו הרגשת חופש מיוחדת
לנסוע בלילה מכוך בלי חשש בלב... המנצח היה ליונרד ברנשטיין....

19.11

.... מכוננת היציקה החלה לדפוק !!!!!

על התל (26.11)

ידיים עוזרות לשיקום המשק: 13 חברים מקבוץ "זיקים" ברחובות באו להקל על המחסור
הגדול בידיים עובדות... ברוך בואכם!
ו' החברים מחזיזת את פעילותה: ...כבעיה העיקרית אנו רואים את ענין רמת החיים.
...מדובר בדריגת סיפוק של צרכים מינימליים לחבר... אך מתגלה אצלנו חוסר כבוד
לעצמנו וזלזול בערכים וזה מביא חברים לאדישות רבה מאד... אשר לבעית השיתוף:
אם כי דשנו כל כך הרבה בנושא זה- יש, בכל זאת, צורך בדיון נוסף. יש לנו הרגשה

שהתרחקנו בהחלט מאותה הקולקטיביות הרעיונית בשטח החברתי ויש הרבה דעות ומושגים שונים וצריך פעם אחת להביא לידי בירור רציני ונוקב ולמסקנות עקביות. לא יתכן יותר לחיות יחד בערבוביה כזאת של מושגים וגישות.....

בפרדס: אחרי ששלחנו עד עתה פרי רק לשוק המקומי - קבלנו את הוזמנה הראשונה לקטיף ואריזה ליצוא. קטפנו 220 תיבות וביום א' יארז הפרי (בבית האריזה שלנו). השנה אנו שולחים באמצאות "תנובה אקספורט". עד עתה היינו קשורים ל"יכין".....

בפלחה: שטחים "נטושים": עקב ברירת כפרי הסביבה עומדים לרשותנו שטחים בלתי מוג-בלים. ואחר (שהיו לנו בעבר) חלקות רבות ומפוצלות - קצת קשה להתרגל למישור אחד וצוף ותלם חריש ארוך: משאת נפשו של כל פלח וטרקטוריסט.....

... עם ההצלחה להחזיר את הדי-4 שלנו מהנגב (הערה: הוא עבד שם מראשית המלחמה בבי-צורים) כמעט ואין לנו בעיה של חוסר טרקטורים... קבענו לעצמנו מגמה לזרוע 3-4 אלפים דונם הכוללים: שעורה, חציר, וקטניות לזרעים... המצב בארץ ביחס לזבל חימי הוא קשה. בכל זאת; הצלחנו להשיג כמעט כל הכמות הדרושה לנו... חבר העובדים: הצלחנו להרכיב חבר עובדים המגלה עניין רב בענף אך, לצערנו, לרובם חסר נסיון יותר ממושך... ובמוסך: עם כניסתו של לזר לעבודה נוסף לדוד בסך נפתרה בעיה קשה. הטרקטורים כמעט ואינם מחכים עוד לתיקונים של כלים דוקא בשעה שהם דרושים לעבודה..... (בני ק.)

**** מספרים ש... ביום שלישי תוגש לחם חפשי בכל הארוחות, לרבות ארוחת 4 !!!

27.11 (מתוך מכתב לאלה ובבי)

... החצר כולה חצויה ומבותרת על ידי תעלות עמוקות שכל מיני פחים ולוחות מגשרים עליהן. הילדים - אף הם חזרו באופן טבעי ביותר לביתם (מלבד הקטנים שהספיקו לשכוח) והסכימו לטופוגרפיה החדשה כאילו זה סדר הדברים מששת ימי בראשית. אפילו הקטנים יודעים למצוא את הגשרים ולהגיע אל ההורים.

הבתים, הצריפים וגם חדר האוכל-תוקנו. הנזקים לרכוש לא היו רבים.....

מאז בואם לא היו עזיבות בין האמריקאים אך, עכשו, טבעי הדבר שלאחר האיחוד עוזבים מספר חברים... התקופה שעברנו היתה קשה מאד וברור שלא כולם עמדו בה. גם לא מזעזע ביותר, שזוג אחד חזר לאמריקה, אם כי כולנו כעסנו עליהם. מלבד זה עזבו עוד 3 משפחות אמריקאיות... גם האמריקאים שהכירו אותם יותר מקרוב לא כל כך נפגעו מזה. (רחל לבנה)

29.11

... בעדר הצאן כבר התחילו ההמלטות והצאן נמצא בתוך בית ערבי נטוש בדרך לברקה (הכפר הערבי השכן). שם גרה גם פלוגה מקבוץ "זיקים", קבוץ צעיר מרחובות, יוצאי התנועה מרומניה, שבאו לעבוד אצלנו. בנימין מאושר והצאן נראה לא רע הודות למרעה המצוין..... (גיורא בן יהודה)

... כנראה לחברי קבוצנו אין היכולת "להתברגן". אנו רצים, מטפסים על הגבעה

לשמוע חדשות בחדר הקריאה, צפופים כולם על יד המקלט האחד שבקבוץ. ההרגל הפך כבר לטבע שני. ובכן, זה עתה חזרנו לחדר. היינו בקומזיץ לגרון (ישראל גורן)... לאחר שנפצע בידו היה בטיפול בחיפה ורק היום חזר... בקומזיץ כזה לאחד "משלנו" בולטת החברה הותיקה. ואילו גרון אחד המגשרים עם החלק האמריקאי - והחברה מגוונת מאד... אני נהנית מהגיוון הזה לא בגלל, שהתאהבתי באמריקאים אלא, שאני יודעת שזהו קבוצנו והאוהב את הקבוץ אינו יכול להתעלם או לזלזל במחצית ממנו. הם אנשים הגונים מאד אלא שקשה להם, גם התקופה שבה באו לקבוץ ולארץ לא היתה פשוטה כל כך... (שרה אשל)

15.12

שבוע ימים התארח אצלנו הקבוצה הראשונה של אנשי הגח"ל (גיוס חו"ל). צעירים אלה, רחוקים מהציונות ומכל ידיעה על א"י התנדבו ועלו בכדי להלחם לצדנו למען נצחון ישראל. כשכנים נפגשנו ונמצאו חברים שהתמסרו לטפל בהם ולהסביר להם בשפתם את חיי הארץ וחי הקבוץ. כך הם ראו לראשונה יישוב חקלאי עברי בעבודה וביצירה, בשעת הפגזה ובפגישה עם חברינו אי שם במשלט....

ובחקלאות: עדר הצאן: קנינו 250 ראש... עדר זה זקוק, כמובן, לסלקציה רצינית, אך זו יחדת עבודה... בימי הגשם נודד העדר לבנין בפרדס. והכרחי לסיים במהירות את בנין דיר הצאן כדי ליצור תנאים לעבודה סדירה ואפשרות לטיפול מתאים....
בלול: הוחלט על קניית 1000 תאי גידול ל-2000 עופות... ביחד עם הלול הישן נגדל 3000 עוף.... אף זו יחדת עבודה....

בפרדס: הפרדס יתרחב בקרוב על ידי קניית 20 דונם של לויין, חלקה הנמצאת בתוך הפרדס שלנו... הקשיים בקטיף ואריזה גדולים כי עלינו להביא מרחובות קבוצת אריזה... אילו עמדו לרשותנו מספיק ידים עובדות יכולנו לסיים כבר את כל הקטיף השמוטי ולשחרר על ידי כך את העצים ולהקטין את אחוז הבררה....

בפלחה: עד לגשמים נזרעו 1260 ד' ועוד 2000 ד' קבלו עיבוד כהכנה לזריעה...
גן הירק: האור התמורה הגבהה שמכניס ענף זה ליום עבודה... יש בהחלט מקום להרחבת ניכוח... אך הקשיים הם בהשגת צינורות לאינסטלציה העליונה ובעיקר בקביעת עובדים נוספים. על כן נאלץ, כנראה, להשאיר את הגן בממדיו הנוכחיים....

מספוא: שתלנו עוד 20,000 שתילי סלק בהמות ובתכנית לשתול עוד כמות כזאת... התחלנו בקציר הפלתן....

*****דרום יהודה" פתח את הקו: "חצור/תל אביב"... עד לתיקון הדרך יסע האוטובוס רק עד לקמפ במקום שהדרך לקבוץ עוזבת את הכביש....

*****הספריה: ריכוז הספרים נתקל בקשיים בגלל חוסר מקום מרכזי. מחכים בכליון עינים לתיקון צריף הנגינה (על הגבעה), שבו עתיד לשכון הספריה....

*****חדר הקריאה: אחוי עמל רב נמצאו 2 חברות לטיפול בחדר הקריאה. על החברים להיענות לדרישות חברות אלה וכמובן-ראש וראשונה- לא "לסחוב" עתונים וחברות מחזיר הקריאה....

22.12

בעיית השיכון - לשיחת הקבוץ: "חדר לכל משפחה ורווק" צוילנה כמגמת ו' המשק לפני שיחת הקבוץ. צוילן, שיחד עם הוספת 6 משפחות של הורלי חברים, מרפאה, חדר נשק וכו' - דרושים 106 חדר. בפועל יש 76 חדר.....
***מספר הילדים בקבוץ: בכיתות- 20, בגנים- 36, פעוטים- 36, תינוקות- 15,
ובסה"כ: 107 ילד

24.12 (על התל)

מפעלי התעשייה נאבקים על קיומם:

"שבטי" (אלקטרוניקה) הוחלט בו' המשק, יחד עם העובדים, לשתק את המפעל, למכור חלק מהמכשירים ולהשאיר רק את ההכרחי ביותר.

הנגריה: סגורה על מנעול... מפעל זה, אשר פרנס בכבוד את עובדיו ועזר לקבוץ לא מעט לעמוד על רגליו בימים קשים ביותר- עומד עכשו בפני בעיה: להיות או לחדול....
... על הקבוץ לתת את דעתו בכובד ראש על עתיד המפעל הזה.

המסגריה: ("אמן") מפעל עם פוטנציאל ייצור כביר, עם אפשרויות עצומות בתקופה זו, עומד כעני בפתח בבקשו עובד נוסף.. במדינת ישראל נאבקת תעשייה זו על כיבוש השוק....
אין ספק שתקבע זכות ראשונים. האם לנו תעמוד זכות זו? האם נדע להאחז בצפרניים?
זה יקבע את דרכו של המפעל בעתיד: מפעל תעשייה פורח או בית מלאכה עלוב.

31.12

תכנית השיפור (גינות הנוי) לובשת עור וגידים: עת לעשות!!... הגבעה חשופה ויש לשפרה.
זה ברור לכל ולכן יש לעשות השנה בממדים גדולים ככל האפשר... את הרעיון היסודי של תכנית השיפור אפשר להגדיר ככה: כל המחנה כולו הינו מרבד דשא פרוש, שמתוכו צצים בתים, עצים, שיחים ופרחים. עד כמה שניתן הדבר- אין משנים את פני הקרקע... שדרות עצים בקוים ישרים לא יהיו כמעט ולעומת זאת- ריכוז עצים מסוגים דומים וחורשות. בקיצור, כל מקום שהעין יחבוק- יהיה ירוק.... (בתיה רמות)

1949

3.1 (מכתב אל האפוטרופוס של הרכוש הנטוש)

...משק חצור נמצא ברשימת המשקים שנפגעו בפעולות המלחמה במישרין ובעקיפין.
במשך תקופה ממושכת נחשב המקום כחלק בחזית והאוכלוסיה הבלתי לוחמת פונתה.
בסביבת המשק נמצא שטח גדול של פרדסים נטושים אשר בחלקם נושאי פרי ויש ברצונו של הקבוץ- במידה ויעמדו לרשותו ימי עבודה- לקטוף חלק מהם.
הננו מבקשים להרשות לקבוץ לקטוף את הפרי בפרדסים הקרובים אשו בהם יבחר, בכבוד רב, י. שוצברג (נציג הקבה"א)

7.1 (על התל)

ו' השיתוף עורכת את המיפקד השנתי: מיפקד השעונים, העטים והתיקים מסתיים.

חברים רבים שואלים: למה עורכים את המיפקד הזה מדי שנה ושנה. ראיתי, שהומצב משתנה אפילו משבוע לשבוע: שינויים בתפקידי החברים, קבלת מתנות והעדר מחסן- הן בין הסיבות שגורמות קשיים בחלוקה יעילה.

לרשותנו 108 שעונים מכל הסוגים וביניהם אפשר לסמוך על 70 בלבד. בין 41 משפחות יש 51 שעונים, בגלל תפקידי החברים. ל-26 חדרי משפחה יש 24 שעונים, ל-19 רווקים-14 שעונים והחלוקה לא לגמרי לפי צרכי העבודה או התפקיד. ל-16 חברים מחוץ לבית יש שעון טוב לכל אחד.... בתכניתנו לרכוש 20 שעוני כיס ובעזרתם נוכל לספק את צרכי כל החברים.....

למרות העובדה, שברשות כל חבר היה עט נובע- חסרים עכשו 19 עטים. ל-22 משפחות יש 2 עטים, אך בכלל רק כ-50 עטים הם טובים באמת. כשדרוש למישהו עט יותר טוב אני משתדל למוצאו תוך חילופין, אך כמעט אין מה לבחור.... (יוסף אייזן)

***במרפאה: לאחר סיום תקופת הפינוי (כחולון) נכנסה העבודה למסלול בקושי רב. התיקונים בצריף ובציוד לא נעשו במהירות הדרושה, החמרים מגיעים באיחור רב וכשכאים- אינם מספיקים. קופ"ח דורשת צימצומים ומצמצמת את אספקת החמרים. ועוד קושי: הרופא שלנו עומד לעזוב את גן יבנה, הוא עסוק בטיפול בהעברתו וביקוריו אינם סדירים. עד לבואו של הרופא החדש אין לקוות לשינוי לטובה.

ומספר בקשות: אין להכנס למרפאה בשעה שהחובשת איננה. בכניסה לחדר האוכל תלוי ארון קטן עם כל הדרוש לחבישה עצמית. בארון נמצאים גם כדורים לכאב ראש וכאב שיניים..... חבר הנשלח לרופא מחוץ לקבוץ חייב לבקש ממנו פתק להוצאות נסיעה ובשובו ימסור אותו להנהלת החשבונות, ... ולבסוף, בקשה: עד כמה שאפשר, השתדלו להמנע משיחות עם החובשת בזמן הארוחות על מצב הפצעים והתפתחותם. (רעה ב.ב.)

14.1 (על התל)

ו' השיתוף מוסרת על פעולתה ותכניותיה בשטח שיפור החדרים:

כבכל שנה התחלנו אתפעולתנו במיפקד החדרים וה"יש" שבהם. התמונה המצטיירת לעינינו היתה עלובה מאחר שה"אין" מרובה מה"יש"... מגמות הועדה הן לספק השנה לכל חדר שלחן, ססא וארון, להחליף את הוילונות הקרועים והכיסויים המשומשים להכניס שיפורים קטנים. בכלל, יש מגמה לחרוג מהמסגרת של ה"חדר הקבוצי".

למה הכוונה? להחליף את הסגנון והצבעים המקובלים ולתת לחבר לבחור לפי טעמו... .. בתפרו 45 וילונות חדשים לחדרים ולארונות ונקנו 11 כיסויים. לא נוסף שום ריהוט, רק חודש הצבע ותוקנו מפגעים....

...סבלנות החברים הגיעה לגבול. אחרי גלגולים בחולון ובעמדות משתוקקים כולם להגיע כבר בהתחלת השנה לדירה מסודרת. הלחץ הוא גדול ואנו רוצים שיכירו בזה חברי

הועדה המאשרת את התקציבים. אין לחכות לבצוע הדבר עד סוף השנה. (לאה צימרמן)

*** מסגרתית הבית: מהווה היום ענף רציני ביותר, הן מבחינת העוסקים בה והן מבחינת היקף העבודות. במהירות רבה בוצעו בתקופה האחרונה שורה ארוכה של עבודות.

10.1 (מתוך מכתב לאלה ובלי)

.... (על קבוצת "חרמשי") לעת עתה ממשיכים ללמוד ולחיות ב"גן הירוק" וכמעט בלי שינויים בריהוט. זה מקשה על הלימודים, הריהוט כבר קטן לממדי הילדים, החדר הצר והארוך אינו מאפשר חלוקה טובה של השלחנות, וכל המהפכות של הזזת כסאות ושלחנות לצרכי הארוחות, לימוד ועבודות-יד אינן מוסיפות לא לריכוז ולא לרהיטים. אך אין ברירה, כי בשום אופן לא יכולנו לחכות עם התחלת הלימודים עד אחרי השגת "כל התנאים"... (יהודית)

21.1 (מתוך מכתב כנ"ל)... אני יושב עתה בשיחה השלישית מתוך סדרת ה"דיונים החברתיים". הרגשתי העמוקה, שהתנועה הקבוצית הועמדה מתחת לסימן שאלה. אם לראות את ההתפתחות החברתית- חינוכית- כלכלית- רעיונית ראייה דיאלקטית, נגיע בקרוב, מבחינה היסטורית, לסיום התקופה הרומנטית-חלוצית, שבה היתה הצורה הקבוצית משאת נפש חברתית, ביטוי אור-גני לשאיפה להשלטת צדק ושיויון על אי קטן בתוך ים סוער. נראה לי, שהגלים הגואים אוכלים לאט לאט מקצוות האי ולא רחוק היום וגל אדיר אחד יציף את הכל. מוזר, בויכוחים אלה באים "אנשי חברי" ומוכיחים באותות ומופתים, שהקבוץ כלל לא עורער מבחינה כלכלית... אך הצלחת הקבוץ מבחינה כלכלית (וזוה עדין בגדר וכוח) עדין לא מבטיחה את יציבותו החברתית. יתר על כן- המציאות מוכיחה שה"התעשרות" מביאה בעקבותיה "תודמה" רעיונית-פוליטית... עכשו נמצא, כנראה, תזקון לכל על ידי סימון בגדים ושיתוף על שלבים חדשים. אך עבורי קיימת שאלה רצינית ביותר: כמה זמן צריך להיות שיתוף בתנועה, שהתרחקה מרחק רב מערכי היסוד, אם בשם הצרכים של קליטת עליה או הקלת העול מעל החבר הנושא בעול חיי הקבוץ?... (גיורא בן יהודה)

14.1 כינוס הקבוץ המוקדש לבעיות חברתיות

דוד לבני :... יש צורך לעתים קרובות לתת מידע כלכלית וכך לתת לכל חבר את הידיעה הברורה על מצבנו... בכל זאת, אין להתנות את סיפוק הצרכים המינימליים של החבר במצב הכלכלי. יש לקבוע צרכים אלה כהשקעה יסודית לשמירה על בריאות הגוף והנפש. לאה ב.י. (בענין הקומונה)... לפני שהקימו התאים אמרו חברים, שזה יהיה סוף השיתוף. אנו רואים, שהתוצאות דוקא טובות. אלא אין זה השיכלול האחרון אלא הראשון ויש להמשיך בקו זה. מה תפקיד הקומונה בקבוץ? לספק בגדים באופן חסכוני ויעיל. במקרה וההסדר לשיויון הוא יקר מדי, ולא יעיל, אי אפשר להשתמש בו, מה הם הליקוילים בהסדר שלנו? אנו זקוקים בכל מיני חישובים מקריים של צדק ושיויון, בגלל זה, שאין סימון כל אחד יכול לגשת ולמלא את החסר לו. בגלל זה יש גם אי-שיויון.

הצאן בכניסה לחצר

יעקב ב. בגן הירק

במקלט המטבח

הרי הקומוניסטית היא רק בן אדם ונתונה להשפעות שונות ושיכחה.
בשטח היעילות והחסכון אין ספק, שאנו נוהגים בזבז רב על מנת להשיג את השיויון.
מדי שבוע צריך לעבור על כל הבגדים. אומרים, שבכל אופן בדרך זו יש לנו שיתוף.
אך השיתוף הזה אינו נובע מאופן החלוקה אלא על ידי זה שהקבוץ מספק את הבגדים.
חיים מאירי:... לדעת דוד לבני יש לקבוע חוקה סוציאלית לסיפוק צרכים בלי להתחשב
במצב כלכלי חולף. אילו המצב היה חולף אפשר לקבל זאת. אך אם אנו רואים, שהמצב
הכלכלי אינו חולף אלא ילך ורע- על חשבון מה נעלה את רמת החיים? נשקע בחובות
ונצטרך לשלם הרבה ריבית... אפשר לומר, שאנו לא מרויחים את לחמנו. הרגשה זו
מכבידה מאד ומביאה לירידה וניוון בתנועה הקבוצית. אם לא נמצא פתרון לשאלה זו-
הקבוץ שלנו עומד בפני פירוק.....
...דברנו פעם על נורמחת בעבודה. יש לגשת לחקירה מדוע אנו מוציאים יותר
ימי עבודה בשירותים השונים. אם לא נגיע לכך, שעובד מרויח את לחמו אין לנו קיום
בקבוץ. עלינו להכניס נורמות אלה ולא לפחד גם מדברים מרחיקי לכת. עיקר הבעיה
היא המאמץ בעבודה.....

גיורא בן יהודה:... נצטרך לקבוע דברים ברורים: מה מגיע ומה לא מגיע. לוי החברים
יהיה אז תפקיד יותר קל ויותר סכמטי לפי מספר נקודות מסויים יכנסו לבית (חדש).
ובחינוך: אי אפשר להקים אם בלילה בכל מזג אויר והמסקנה: יש להעביר את התינוק
לחדר.... תמונת הקבוץ דומה לבית הכסא (הציבורי) שלנו: מבחוץ- פחות או יותר יפה
ובפנים- לאיש לא איכפת מה יהיה אחריו.. זה לא רק הקבוץ שלנו אלא תמונה כללית.
הויכוח אינו על רמה רעיונית אלא על קצת יותר נוחיות. ההנהלה תדאג לכל. צריך
לדעת, שיהיה סוף לתקופה של קבלת הלוואות.....
,,,,, אני מתנגד לסימון בגדים. השאלה היא אם ביום ששי חברים ירימו את
הבגדים המתגלגלים בחצר, או לא. אם הסימון ישנה את היחס- הרי זה סימן נוסף
לירידה חברתית אצלנו. בשנה שעברה התבטאה פעילות התרבות שלנו בריצה לקולנוע
בקמפ.....אי אפשר לדרוש מכל אדם שיהיה קיבוצניק אבל אפשר לדרוש מכל קבוצניק
שיהיה אדם. גם בשנה זו של עזיבות רבות הוצאנו פחות מדי חברים מהקבוץ.

חייקל:... בקשר לקומונה: אני מרגיש רע עם קומונה א'. אי אפשר להתעלם מכך,
שרוב הקומוניסטיות הגיעו למסקנות של סימון בגדים. לא מספיק, שכל אחד יצהיר
שהוא בעצמו בסדר. בכל זאת קיימת עובדה של בזבז בבגדים. סימון המכנסים של
בחורים והקמת תאים אישיים לא יביאו לשינוי לרעה במצב השיוויון. יש לקחת בחשבון
את טבעו של האדם ולהקים סייגים ליצרים השליליים שלו.....

רחלק:... הזדעזעתי מההפרזה בדיון על מכסות עבודה... זה דומה לבעל בית חרושת,
שמשתדל להערים על פועליו. אם מדובר על מיחס לעבודה הרי הסכמתי נתונה לדיון זה,

אבל שעון נוכחות לא יעזור. מצפון החבר וביקורת הקבוץ- אלה הקובעים. כי אם מישהו אינו מוציא את התוצרת בגלל אי זריזותו- הוא איננו צריך להיות מופלה לרעה. יש אצל הרבה חברים יחס שלילי לעבודה ויש מקום להיאבקות- אבל אל לנו לרדת לדוגת מכסות עבודה. בענין הקומונה: לא כל הקומוניסטיות חושבות, שצריך לעבור לסימון בגדים. סימון מקל על העבודה, בפרט בעזרת התאים. מבחינת שמירת הבגדים אין הבדל רב מבחינת היעילות אך החברים אינם שומרים על רכושם היות וזה רכוש הקבוץ--ומצב זה לא מובן לי....

גושו:.... בענין העישון:... צריך להחליט, שאין מעשנים... אי-עישון הוא סמל לקשר שלנו עם התנועה החינוכית... בראשון לציון הקפדנו על בניית בנייני ציבור (ספריה, חדר- קריאה, וכו') כאן מקפידים על החדרים הפרטיים. אין פעילות פוליטית או תרבותית. פעם דברנו על עזרה לגולה אך עכשו יש לנו חברת נוער והקבוץ לא מראה כלפיה כל יחס.

בנימין ש.:... נדמה לי שמאחורי הדיון על השיתוף מסתתר משהו אחר: חסר הדיבק החברתי שצריך להיות בחברה קולקטיבית. נדמה לי שהעלאת רמת החיים בעזרת הלוואות- זה סימן לפשיטת רגל..... סימון בגדים יוביל לארונות גדולים בחדרים. הקומונה קלקלה את השיתוף. עוד מעט יסמנו אפילו את הגרבים והכל. ככה לא נגיע ליתר אחויות לרכוש.

אלי נדיב: בכל הבעיות שהועלו אני רואה קו עקבי של שינוי דרכו של הקבוץ, דרך שהוא קבע לעצמו. קבלות החלטות חדשות אני רואה כשלב לקראת ויתורים, שיביאו אותנו לדרך, שבה הולכים הרבה קבוצים. כל השינויים המוצעים מובילים לתחימת תחומים בין החבר לקבוץ: החבר חייב מכסת תוצרת והקבוץ חייב לתת: מספר מסויים של גרביים ותחתונים. אם חברים יוכלו למלא יותר מהמכסה אך לא יתנו יותר- בכל זאת יהיו "בסדר".....

....., העישון הוא סמל. הויתורים באים לא מפני זה שהקבוץ בחר בהם- אלא בגלל זה שמספר חברים כופה אותם על הקבוץ על ידי זה, שאינם מגשימים את ההחלטות. מי שאיננו ממלא את חובותיו- אין לו זכות לחיות כאן. אותו הדבר בעבודה: בל מכסות עבודה יש לתבוע לדין חברים, שאינם ממלאים את התחייבותם בעבודה.....

יהודית ש.:... עוד כיום יש לנו הכח לעצור את הקטר של אי- שויון ואי- שיתוף. אם הוא (הקטר) יזוז הרי כבר לא נוכל לעוצרו..... מה ששומר עלינו הרי אלה המס- גרות הארגוניות, שקבענו לעצמנו.. בחתירה לחיים שיתופיים יכולה להיות קיימת רק קיצוניות- ולא קיצוניות של דיבורים אלא בהסדר ארגוני.....

רחלש. (בכר): על העישון: בדיון ובהצבעה בוועדה היו 4 נגד ו-2 בעד עישון... בקבוץ יש 7 מעשנים רציניים. 5 מהם מוכנים ללחום בעד העישון אך מוכנים להכנע להחלטה נגדית של הקבוץ. 2 מעשנים הודיעו; שלא יקבלו שום הכרעה וימשיכו לעשן.. הועדה החליטה ששני אנשים לא יכפן את רצונם על הקבוץ ואם הם רוצים להיות חברים בקבוץ עליהם להפסיק לעשן..... דברנו בזה כבר 10 שנים. הבעיה היא כעת חוסר יכולת בליצור.... כדאי ורצוי הפעם לגמור עם הנושא הזה באופן מוחלט, כך או אחרת... אין להשאיר את העישון "במחתרת".....

מאיר מ.: בענין העישון. בתנועת הנער היה ערך לעקרון של אי-עישון. זה גם היה סימן בתנועה להבדיל בין נער חלוצי ושאר ירקות. כעת הגענו לבגרות וצריך להבין אחרת את הדבר הזה. מציע, שלא יעשנו במקומות שריח העשן יפריע לאנשים שלא אוהבים את זה. צריך להפריד בין עקרון לתקציב.....

שבתאי ברין:... באופן עקרוני בעד עישון. מוכן לקבל ההתנגדות לעישון רק מבחינה תקציבית... רוצה לדעת: אם מחליטים נגד עישון - האם זה על סמך עקרון או על סמך חסכון.

שמואל בארי:... מוכן לקבל את מרות הקבוץ בדברים הגיוניים וחושב אותם לטובים. אבל לעולם לא יקבל הכרעות בעניני טעם. בשבילו העישון הוא ענין של טעם כמו הצגה. מוכן לוותר על עישון במקומות ציבוריים, שם זה צורם לאחרים אבל לא מוכן לוותר בכלל. אינו דורש מאחרים לוותר על מנהגים שלהם, שאינם לפי טעמו. לכן, בשבילו עומדת רק הבעיה הכלכלית. איננו אומר שאיננו יכול לוותר על התענוג הזה. אינו רואה צורך לוותר על זה.....

לובקה: הצרה בויכוח הזה הוא נוכחותם של חברים אשר מעלים את הבעיה העקרונית. אנו איננו "אנטי-ניקוטניסטים" (נימוק בריאותי) וכמוכן לא רואים בעישון דבר אנטי חלוצי. אי אפשר לקבל את הנחת שמואל, שקבוץ אינו יכול לקבוע לעצמו סגנון חיים מסויים. יש קשר בין תוכן וצורה והעישון נכלל בתוך זה... בקבוצנו נקבע אי-עישון בתור חלק אינטגרלי של סגנון חיינו. הדבר הוא סמלי ובכל חברה קיימים סמלים... בכל הקבוצים של הקבוץ הארצי יש אי-התאמה אבסורדלי בין ההוצאות לעישון ובין הסכומים המוצאים לצרכים הכי חיוניים של חבר קבוץ.....

אלישבע שורץ:... יש תופעה אצלנו של עייפות מכל המשא החלוצי ובחיי יומיום שוכחים את שאיפותינו. הקושי שלנו להגשים את מה שהטלנו על עצמנו דוקא גורם לכך שאנו מתעסקים ומטפלים בדברים קטנים מאד. זה תוכן השיחות והחיים שלנו... אם הויתורים על עקרונות הקבוץ בענין העישון יעזור לשפר את מצב ההתמרמרות והציניות-אני בעד זה. אינני מדברת רק על עישון אלא על הרצון להשליט שקט והפוגה במתיחות המתמדת בקבוץ.....

חיים מאירי:... אסור לנו לא להחליט על תקציב העישון... או שצריך להוציא את המעשנים מהקבוץ או לתת תקציב לעישון.....

דן צירקין:... אין הקבוץ שלנו צריך להיות שונה מיתר הקבוצים בארץ.....

ההצבעה הראשונה בענין העישון: בעד; 29 נגד: 32

בהצבעה השניה (2.5.49) אי-עישון כעקרון בעד: 20 נגד: 37

יחס שלילי לעישון אצלנו: 41" 12 "

מתן תקציב לעישון: 26 " 32 "

7.1.49 ו' הבריאות וו' העבודה מבקשות להזכיר החלטות שיחות הקבוץ:

- 1) לאחר מחלה ממושכת, שבעקבותיה מקבל החבר ימי הבראה- מתבטלות שבתות.
- 2) לנסועים להבראה וריפוי מחוץ לקבוץ מתבטלות השבתות.
- 3) פצעים קלים, תאונות, וכו', שאינם בחינת "מחלות שכיבה"- הם ע"ח שבתות.
- 4) חברים הנשלחים לרופא מחוץ לקבוץ מקבלים מסידור העבודה ע"ח "מחלה":
לגדרה:שעתים; לרחובות: חצי יום; לתל אביב:יום שלם
- 5) נסיעה לת"א, שאינה קשורה בהמתנה, כגון, קבלת מדרסים, משקפיים-ע"ח שבתות

חברת הנער והקבוץ

21.1

זו לנו חברת נער ראשונה. אזכור עדין מה רבים היו ההיסוסים על הצורך בקבלת חברה. אודה על האמת: נתפשתי לאשליה, שההתלהבות שהקיפה את חברי הקבוץ ימים מספר לפני בואם- היא התלהבות של אמת, דבר שהחדיר לי את האמונה, שאני נוסעת להביא חברה בשם הקבוץ. שהכין להם בית עם נכונות להבין, לעזור ולהקל על חבר המדריכים, שרק בתוקף הצבעה הועמס תפקיד זה על שכמם. יתכן שמזה נובע האכזבה.....הנה בא נוער, שסבל עוני ונדודים- אך לא בדידות ויתמות. לרובם- אבא ואמא, מחוסרי כל, אמנם. אך בית הורים נשאר בית הורים. והנה, פגה ההתלהבות !! הקבוץ החל להפנות עורף לצרכיהם ולתביעותיהם. בעצם, לא אדע אם זה גורלם של כל החברות, שפוננו מהקבוצים בזמן המלחמה. אך זאת אדע: החברה הזאת סבלה הרבה. לא הייתי מבכה זאת אילו ידענו לפצותם בחזרם לקבוץ. ...אל לנו לשכוח, שזכות זאת להיות חברת נער עומדת להם רק לשנתיים. ומכאן העוול הגדול שנעשה להם כשאינן דואג להם קרוב לשנה...מאז שחזרנו מהפינוי קיימת בעיה של שיכון ומועדון. אחרי הפרעות שונות הוקמו צריפי המגורה ואף הם לא גמורים...והמועדון: פרשה עגומה בפני עצמה...לא די בזה, אלא נמצאים בתוכינו חברים, שרוטנים בלי הפסק: "למה הם מדברים בחדר הקריאה? למה בכלל הם נמצאים שם?"....

איך לא תבושו, חברים יקרים, מלבוא בטענות אליהם! האפשר לגזור עליהם שתיקה ואילמות מוחלטת?...הטענות ל"בנים חורגים" אלה הולכות ורבות. לא אגזים אם אומר, שבידני עשרות עובדות של קשיחות לב מחוסרת כל הצדקה מצד חברי קבוץ ומוסדות הקבוץ...על בעיות עבודה כבר דובר. ההקדיש פעם הקבוץ מחשבה קבוצית לשאלה זו? כיצד להדריכם, כיצד להכניסם למקצועות וענפים; כיצד להטיל עליהם עול של אחריות על מנת שירגישו אותה ויוכלו להכיא את יכולתם? תמתחם הקבוץ לבעיה זו כמו ל"הקעה לזמן ממושך", שאת פירותיה יקטוף בשנה השניה או- התיאש במהרה בראותו שה"הכנסה המידית" אינה מובטחת?

...אפשר לבוא לנוער בטענות ותביעות-אך בתנאי אחד: נגלה אנו הבנה לשאלותיהם, נלמד לתת, לתת בידים אדיבות ואוהבות....לרובינו ילדים. הרגש האמהי אינו זר לנו. מאין נובעת קשיחות זאת? מה היסוד להפליה כה בולטת בין ילדינו לבינם? (לאה בן יהודה)

14.1.49 (על התל)....שיחת הקבוץ היתה מוקדשת לבעיות עבודה...נמסרו פרטים על המחסור

בידים עובדות ההולך ומחריף. גם אם לא יעסוק אף חבר בעבודות-השקעות (בנין, מסגרות, נגרות, חשמל, וכו') יחסרו עובדים לקיום ענפי ההכנסה בהקפס הנוכחי. לא נתקבלו החלטות. הצעת מרכז ו' העבודה לגיוס ליום אחד פעם ב-6 שבועות (בכדי לאפשר מתן שב-תות לעובדי השירותים) נדחתה על ידי השיחה....

29.1 (על התל) ...

...בשיחה הוחלט לקבל גרעיו מעולי בולגריה.....

14.2

נטענו כ- 10 ד' זיתים ליד הקמפ.

ברפת : נמשך המצב הקשה. אין אספקה של ירק; מאכילים בקליפות הדרי, החציר תלך ונגמר.....

25.2

בחצר הולכים ונמשכים השיפורים. הבולדוזר עסוק ומחסל תעלות ובונקרים... שלב נוסף בחיסול הפילוג שלנו הוא יום העברת המכונות של "אמן" מראשון לחצור- על ידי קבוצה של סלוניקאים. "העסק דפק"- ציינו המומחים. עתה עוסקים בזקיפת המכונות ואחדות התחילו כבר בייצור.....

4.2 (מכתב ממשרת ישראל)

בהמשך למכתבנו בענין גניבת פרות ולאור ריבוי המקרים בזמן האחרון- הנני מפנה את תשומת לבכם כי לפי כל הסימנים בוצעו הגניבות על ידי זהים המסתננים דרך החזית, על פי רוב בשעות המוקדמות של הערב. הם באים בקבוצות. לכן, עליכם להגביר את השמירה האזרחית משעה 6 בערב ועד 5 בבקר. השומרים צריכים להמצא במארב בקרבת הרפתות.... (א. לרמן, מפקח נפת השפלה)

5.2 (מתוך מכתב של רחל סלע לאלה ובבי באנגליה)

...ביחס לאמריקאים: מצב אי הפעילות היה נכון לפני שנה או חצי שנה. אבל לאחר התנסותם בתקופת הקרבות ובעזיבות של חבריהם- נתגבשו-במידה מסויימת- הבנות וגישות משותפות המקובלות בקבוץ שלנו. אין זה כל כך קל לדידם... המנטליות שלהם היא אחרת. פחות מסובכת, יותר מעשית, אבל, כמובן, יותר מתפשרת... וגם אנו לא נטינו כל כך למסור להם עמדות של פעילות... ובינתים רואים, שהם נרתמים מתוך רצון ומעשיות לעניינים, ויתכן, שדוקא זה יפתור במקצת את המצב החברתי....
...קיים הפחד, שגישתם הוותרנית, בדרך כלל, לדרישות הקטנות של הפרט תיצור את האפשרות של רוב גדול (בצירוף "זלוחמים" הותיקים לקומונה ב') לביטול העק-רונות ה"אורתודוקסיים" הישנים שלנו.....

סיכומים מהדיונים החברתיים

רמת חיים:... תוך שנה עלינו להגיע ליחידת דיור לכל חבר או משפחה. תוך שנה יסופק שלחן, כטא וארון לכל יחדת דיור.

הגשמת הדמוקרטיה: הקבוץ מוכרח להקפיד על הגשמת הדמוקרטיה הקבוצית, מסירת מידע כלכלי וביצוע כל החלטות הקבוץ ל ידי ועדות ויחידים.

שיתוף: הכנסות הקבוץ הן המקור היחיד לסיפוק צרכי החברים. אין חבר מקבל כל מתנה בשטח המגורים, הלבוש, הנעלה וכו". במקרה שיש מתנות הן עוברות באופן אוטומטי לרשות המוסדות הקבוציים המתאימים אשר יקבעו את צורת השימוש יחד עם החבר המקבל.

— אין חבר בודד מקבל כל מתנה כספית. על הקבוץ להקים שתי קרנות למתנות כספים: אחת כללית ואחת לילדים. בכל מקרה הקבוץ קובע את השימוש בכספים.

כל כספי ירושה וכו' נמסרים לרשות הקבוץ.....

רכוש: השליטה העליונה על כל הרכוש הנמצא בידי החברים ניתנת לוועדת השיתוף. כל הרהיטים הנמצאים בחדר שייכים לחדר, לרבות זה שנעשה על ידי החבר.

***דברי טעם, כגון כיסויים, אשר בהם אנו מגיעים לרמה פחות או יותר שווה בכל חדר- ניתנים להעברה באישור הועדה.

***הפיקוח על שעונים ועטים נשאר בידי הועדה במגמה להשוות את הרמה הכללית עד שנוכל להמעיט את הצורך בחילופין.

הוצאות פרטיות: הקבוץ קובע תקציב אשר לכסף כיש נוסף ליתר הסעיפים של הוצאות פרטיות.

צורת הקומונה:

*** הקבוץ דורש חלוקה שבועית ועונתית המספקת את הצרכים המינימליים של החבר בהתאם ליכולת הכלכלית של הקבוץ.

*** הקבוץ מחליט על סימון סידורי של רכוש הקומונה. אין כל סימון אישי של בגדים בפרט לאור שינוי התנאים בקומונה וארגונה. אין להחזיק בחדרים בגדים שאינם בשימוש באותו הזמן. בגדים עונתיים חוזרים למחסן בגמר העונה. עובדות הקומונה יחד עם החבר יחליטו באם הם חוזרים לאותו חבר בעונה הבאה.

***הקבוץ מחליט על סימון חלקי של בגדים אשר סימונם יקל על עובדות הקומונה. כל מקרה של סימון יבוא רק באישור שיחת הקבוץ.

הוראות בעניני שיתוף:

*** הוחלט לרכז את כל תיקי הצד של החברות בו' השיתוף. לכן, מבקשים מכל החברות שלהם יש תיק להביאו לאברהם כ.

***במשך החודש האחרון היו הרבה נסיעות וכמה חברים שכחו להחזיר את התיקים. מעתה מתבקשים החברים להחזיר כל תיק באותו היום שחוזרים.

*** החברים מתבקשים למסור את כל המצלמות לאיבי כ.

*** חברים מתבקשים לפנות בכל בקשה יום לפני הנסיעה בעוד אור כי אין חשמל במחסן השיתוף. (איבי כ.)

ועדת ההורים בעבודתה

גל העליה מבולגריה הביא להרחבת היקף פעולתה של הועדה לממדים החורגים מן הרגילים

בשנים קודמות... התקציב לעזרת ההורים השנה יגיע לסכום פלי-3-4 גדול מאשר היה אשתקד... סוכם כי, ככל האפשר, מוטב לסדר את ההורים מחוץ לקבוץ. כיום תומכת הועדה בעשרים משפחות הכוללות 70 נפשות (חוץ מההורים אשר נמצאים כבר בקבוץ)... בעית העליה של הורים מאמריקה כבר הועלתה בשיחת הקבוץ ובעתיד בודאי תחזור ותעלה. היתה כבר פניה של אם אחת שנדחתה לחצי שנה בגלל התנאים בקבוץ. בקרוב יהיו פניות נוספות מהורים, שרוצים להשתקע בארץ, וגם מאלה שרוצים לבוא לביקור ממושך.....

25.2 פעולות ו' החברים לאחר הדיונים:

... התקיימה ישיבה משותפת עם ו' השיתוף ובה נידונו בעית המתנות בקבוץ. החלטנו שעל החבר המקבל מתנה להדיע לו' השיתוף והועדה תתיחס לכל מקרה לחוד. ז.א. תעריך עד כמה המתנה נשאת בגדר ביטוי אהדה הנהוג בעולם ומתי המתנה משמשת אמצאי לשיפור תנאי חייו של החבר ולהפרת השיויון בקבוץ. במקרה האחרון תראה הועדה זכות לא לתת את המתנה לחבר שקבל אותה....

***כסעף חשוב הננו רואים את הדיון על שיתוף בצעצועים, סגנון פינות הילדים בחדרי הוריהם. הזמננו את ו' החינוך לדיון הזה....

בשדה החינוך:

הרכב העובדים: מורה, גננת. 8 מטפלות פעוטים ו-3 מטפלות תינוקות. אם נוסף להן את המחליפות והעזרה- יש בערך 25 עובדות. בהכשרה נמצאת גננת אחת ובקירוב יצא חבר ללמוד הוראה.

יש 4 בנינים בנויים לילדים; צריך לכיתה ובית חברים אחד אשר הותאם זמנית לשיכון שני פעוטונים.....

...אנו תמיד מפגרים אחרי צרכי התפתחותם של הילדים. נדמה, שהקבוץ כלל אינו מדביק את קצב ההתפתחות, את היקף תבועיות והמסקנות הנובעות מהן. בעיות החינוך, להלכה ולמעשה מעסיקות אך למקוטעין את מרבית החברים....

רמת החינוך עלתה מאד. וסימנה- הגישה האינדיבידואלית המוחלטת אל הילד. הבנת צרכי כל ילד כפרט ולא רק כחלק של קבוצת ילדים. אין שטח בחיי הקבוץ שכל כך מלא ספקות וניתן להתפתחות ושינויים כמו השטח החינוכי. נקודת המוצא הפסיכולוגית נשארה אך דרכי ההגשמה, תרגום ההלכה לשפת המציאות- הם השתנו... הננו עומדים בתוך תהליך וכל מה שאליו הגענו היום אין לקבלו כמילה אחרונה של המדע הפסיכולוגי, החינוכי והקבוצי. החינוך בקבוץ הולך ונחקר גיל אחר גיל, חקירה כללית וחקירת התנאים בקבוץ. ההתפתחות היא בהחלט לטובת הילד והחינוך- אך אין לשכוח, שכל פתרון חינוכי גורר אחריו גם מסקנות אחרות- כלכליות וחברתיות.... (שולמית מאירי)

הדמוקרטיה הקבוצית במספרים

שיחת הקבוץ: הינו המוסד העליון של הקבוץ, המוסד היחיד בו יכול כל חבר להפוך

את ביקורתו לביקורת בונה; המקום בו יכול כל חבר להשתתף בנושא בעול, להחליט ולהכריע בכל בעיות הקבוץ. הבה נראה באיזו מידה מנצלים חברים אפשרות זו: באיזו מידה לוקח כל חבר חבל בהאבקות הקבוץ על בעיותיו.

במשך חודש ינואר התקיימו 9 שיעורי קבוץ על נושאים ארגוניים, חברתיים ודוחות מהמפעלים. מתוך קצת למעלה מ-130 חבר השתתפו ברוב השיחות בין 85-100 איש... אם נסתכל היטב בסיכום המובא למטה נראה מספר די גדול של חברים אשר באופן קבוע עושים לעצמם מלאכה קלה ומשאירים לאחרים לדאוג לענייניהם. ביניהם תמצאו גם כאלה אשר בקורתם על כל שטחי החיים בקבוץ תשמעו בכל פינות החצר, אך משום מה מוצאים לנכון לא לקחת חלק בעצמם בקביעת הדברים. לעומתם- יש רבים, שלמרות תנאי העבודה הקשים ושעות עבודה לא נוחות- משתתפים במרבית השיחות.....

12.3 (מתוך "משעולים") (מסביב לדיון על רמת החיים בקבוץ)

...יש בעיה שמעסיקה אותי הרבה בקבוץ ומביאה אותי לא פעם לפסימיות רבה וזוהיא הירידה הפוליטית-רעיונית בקבוצים....

....הנני רואה שתי בעיות יסודיות בחיי קבוצנו: 1) הרגשת חוסר הסיפוק אצל חברים.

2) ירידת פיריון העבודה המתבטא בעיקר בירידה באחוז העבודה ה"מכניסה".

שתי הבעיות אינן פשוטות. כדאי לבדוק אם אין להן מקורות משותפים, וזה יקל

בודאי על פתרון. לא במקרה הוא, שההורף עזיבה פוקדים. חברים רבים מפעם לפעם גם

על רקע פרטי וגם "אובייקטיבי".

הרבה שנים חיכינו ליום המאושר של יציאתנו להתישבות. המתיחות והציפיות היו רבות.

היה קשה לספק את התביעות אך מה שחסר לנו בשנה הראשונה להתישבות היתה שמחת היצירה.

לא נוצר התא היסודי של חיי קבוץ וחברה והוא- מקום העבודה הקבוע והמתאים לכל חבר-

שטח יצירה עצמאית שלו. השיטה המשקית שלנו היתה בנויה על תכניות להגדלת המשק, להשגת

פיגור של שנים, אך לגמרי לא התחשבה באנשים שעבדו ובכורש האישי שלהם. דעתם לא

נשמעה. זה אמור במיוחד לגבי הצד הצרכני של הקבוץ. לדעתי, ההרגשה הקשה המלווה הרבה

חברים אינה נובעת מאי-סיפוק צרכי הפרט דוקא, אלא מאי-סיפוק של מכשירי עבודה ועל ידי

כך אפשרות לחברים להתפתח באופן חפשי בעבודה... איני יכולה לעבור בשתיקה על "בעיה"

ששמה: פרימוס במטבח, שגרם לכל כך הרבה טבל, לעבודה לגמרי לא בכרחיות ומוצדקת וגם על

"בעיות" התנור למים חמים בבית הילדים.... מכאן הדרך הישירה והחלקה לירידה בפיריון

העבודה, לשמירה מדוקדקת על 8 שעות עבודה ליום ולהרגשת העומס הרב. אי אפשר ליצור

באופן חפשי כשדעתך אינה נשמעת ולא קובעת והנך רק בורג שמסתובב. צריך להיות לנו

נהיר, לא רק להלכה אלא גם למעשה, שהקבוץ זו חברה המורכבת מאנשים, שמעריכים את

עצמם ויכולתם ומוכנים לתת אותה, לכשירדש, והחכמה בחיינו היא לדרוש ולנצל את כל

יכולת האנשים ולא לדכא אותה.... (רחל בכר)

ועוד על רמת החיים (מתוך "משעולים")

....עדים אנו בזמן האחרון לכל מיני תביעות בהבעת דעות של חברים, האומרות:

"צריך לגמור עם חיי הקבצנות והצמצומים בקבוץ. צריך לדאוג לחבר: לשיכון, לריהוט,

להלבשה, להוצאות, לעזרת הורים, וכו', וכו'... האם יש הצדקה לתביעות האלה? האם

רמת החיים של הפועל הבודד בעיר צריכה להיות קנה מידה לרמת החיים בקבוץ? מהו הרקע, שעליו צריך קבוץ לבנות את רמת החיים שלו?
האם יש הצדקה לתביעות?... הננו מתקרבים לשנה ה-12 לקיומנו כקבוץ וגילנו עובר את גבול ה-30. היו אלה של שנים של מתיחות רבה, שנים של נדודים כמעט בלי הרגשה של חיי קבע. שנים של הסתפקות מינימלית בכל השטחים, תביעות רבות מהחבר, מאמץ בעבודה, קשים בחיים החברתיים, וכו'. שנים אלה נתנו את אותותיהם בשני כיוונים: ירידה רבה במתח הרעיוני מצד אחד ואי הסתפקות בהישגים של הכלל (הקמת משק, קיום צורת חיים חדשה...) מהצד השני. יש חיפוש אחר הנאה האישית וגם הר-גשה: "מה יש לי אחרי שהשקעתי את מיטב שנותי?" ואם בשנים הראשונות של הקבוץ מוכרח להיות דרכינו- דרך של תביעה מקסימלית מהאדם--הרי היום בשום אופן לא נוכל להתעלם מהבעיה ויחד עם המאמצים והמלחמה לחידוש המתח הרעיוני... יש גם לראות את תביעות החברלספק רמת חיים חמרית ורוחנית מינימליים, שתהלוך את צרכיו האישיים של האיש העובד.

מהו הרקע, שעליו צריך הקבוץ לבנות את רמת החיים שלו?

בראש וראשונה עלינו לסכם, שהננו קובעים את רמת חיינו אך ורק על יסודות היכולת הכלכלית שלנו והננו שוללים באופן מוחלט את הנוהג שפשה בקבוצים רבים אשר בהם חלק מהחברים מטיב את תנאיו האישיים על ידי השגת כספים "פרטיים" מחוץ למקורות הקבוץ. נגע זה יהרוס בסופו את הקבוץ מבחינה חברתית ועלול להביא הרס לחיים הקבוציים בכלל.

מה הם הגורמים הקובעים את יכולתנו הכלכלית ואשר אופייניים יותר לחיים בקבוץ מאשר לזה של פועל בודד?

(א) הננו מקיימים משק חקלאי. ידוע, שכל הקמת ענף חקלאי דורשת השקעה רבה עד אשר הענף יכול לכלכל את מקימו. וגם אז הינו דורש מאמץ רב לשם נתינת פת לחם לעובד.

(ב) יש לנו הוצאות חינוך עצומות. אני קובע עובדות בלי להביע את גישתי החיובית או השלילית לכך. הוצאות שיכון של ילד אחד בקבוץ משתוות, אולי, ליכולתן של המשפחות הבורגניות, ובשום אופן ובשום אופן לפועל או איכר. הוצאות הטיפול היום-יומיות גם הן גדולות מאד.

(ג) שויון בהוצאות סוציאליות. אוי לו לפועל שאבד לו כושר עבודתו מבחינה בריאותית או הדורש טיפול מיוחד. גורלו נחרץ להתגלגל תוך חיי רעב במסדרונות המוסדות הסוציאליים. לא אגיד שחיי החבר החולה בקבוץ סוגים בשושנים, אך למרות אי הנעימות הרבה- קיומו הכלכלי מובטח והינו יכול להמשיך לשמור על דמותו כאדם בעל כבוד.

(ד) המאמץ בעבודה ועבודת 8 שעות. קבענו לעצמנו יום עבודה של 8 שעות. לא אכפור בכך. זהו תנאי ראשון לרמת חיים אנושית של עובד. במשך 8 שעות במצא הפועל בעיר תחת השגחתו של בעל הבית העושה את כל המאמצים לנצלו באופן מלא, והפועל, למען שמור על מקום העבודה מגיע לפעמים אפילו למאמץ שמעל ליכולתו. תוצאת הדבר: רווח

נוסף לבעל הבית..... במקרה שלנו- "בעל הבית" הוא הקבוצ אשר בחלקו צריך ליפול הרווח הזה. האם, באמת, עושים כל חברי הקבוצ בתוך 8 השעות את כל המאמץ שביכולתם? אומרת לי חברה: "ראה את המשפחה שעזבה אותנו: כמה מאושרים הם!! כשצריכים לקנות נעלים- ניגשים וקונים. לא צריכים לדבר ביניהם הרבה על זה. והיא לא צריכה לריב עם הסנדלר ולקבל מצב רוח... "אך אם תשוחח עם אותה המשפחה יספרו לך, שהיא עובדת יום יום עם גן ילדים של 15 ילד ולא עם 5-6 כמו בקבוצ, הוא כבר עובד כמה חדשים 9-10 שעות ביום (חוץ משעות של נסיעות לעבודה) ובמשך כל הזמן הזה כמעט ולא קבל יום מנוחה אחד..... (יעקב נחתומי)

26.3 (על התל) * הולך ומוקם לול סוללות.

* בדיר הצאן הגיעו לחליבה יומית של 100 ליטר!!

4.4 במזכירות:

..... התקיים דיון עם ו' החברים בקשר להגדלת מספר חברי הקבוצ. לאור התביעות הרבות של המשק בשטח העבודה. לאור הקשיים בהגדלת מספר חברי הגרעיו, מציעים: (1) לקלוט כמועמדים 10 אנשים, שנמצאים תקופה מסוימת בארץ והספיקו להתערו בה. (2) לקלוט באמצאות הקבוצ הארצי עולים חדשים במסגרת החובה לקליט בודדים: 6 משפחות בהתאם להחלטה של הווע"פ של הקבוצ הארצי. המדובר איננו על פניות ממשיות אלא על קבלת החלטה עקרונית.....
****הוחלט על יום עבודה של 8 שעות גם בקיץ (הערה: עד אז היה נהוג לעבוד 9 שעות בחדשי הקיץ). ו' העבודה חייבה להנהיג הפסקת צהרים של שעתיים.

15.4

פסח:..... המסגריה (בנין "אמן" שטרם הושלם) הותאמה לקליטת ליל הסדר של הקבוצ. סודרו קירות בעזרת בדים ותמונות 10 המכות שצויירו על ידי יהודית אורן קסטו את ה"אולם". באו כמה עשרות אורחים... וקרוב ל-100 חיילים מהמחנה השכן. (הם לא רצו לחגוג את הסדר במסגרת הצבאית לאחר שבה מותר היה לערוך את הסדר רק לפי המסורת.....

30.4

*** מתנהל משא ומתן עם "רבדים" על שותפות בנגרייה.

*** חתמנו חוזה על עיבוד 4000 ד' אדמות נטושות למשך שתי עונות. כן אושרו

תביעותינו לריכוז קרקעות מסביב לנקודה שלנו.....

4.4 (מתוך דברי שלמה רוזן מהמח' לכלכלה בשיחת הקבוצ:

...מה שנחוץ לכם עכשו זה לא השקעות נוספות אלא עליכם להפעיל היום את אמצעי הייצור. את המסגריה (אמן) יש להפעיל ולהביא לידי רנטביליות, וכן הדבר בשטחי השלחין. עליכם לגדול עתה, לא רק במספר העובדים אלא גם במספר החברים. יש להרחיב את הנושא הקבוע. אך איני יכול להשלוח אתכם: אין לנו רזרבה!!
...ואשר לויכוח על רמת החיים: כל הקבוצים העלו את רמת החיים ולא תוכלו, דוקא

אתם, להכריז על "צנע". אם יש לכם אפשרות להקים בנינים וחדרים לכל החברים
אין המחלקה הכלכית מתנגדת לכל.

6.5 (מתוך "תיק בא כחנו" בעל התל)

שותפות עם "רבדים".... מתנהל מו"מ עם רבדים בדבר שותפות בנגריה. בדיון זה חל
מפנה מפתיע וקב התערבות מוסדות הקבה"א. המוסדות הכלכליים שלו טענו, שלא יהיה
ביכולתנו לקיים שני מפעלים ולדעתם יש לבסס את השותפות במפעל המסגרייה ("אמן").
לישיבה משותפת השבוע באו אנשי רבדים עם סיכום חיובי לגבי הצעה זו,

**** עמנואל ממיין אפרוחים בני יום:לאחר, שהנסיונות נסתיימו בהצלחה רבה: דיוק
של 97-98% - אנו עומדים לחתום חוזים על מין אפרוחים בני יום עם 3 גורמים:
קבוצת יבנה ושני מדגירים פרטיים. כל אחד יתחייב למינימום אפרוחים ביום מיון...
הכונה היא להבטיח לו 2-3 ימי מיון לשבוע. ביתר הימים יעבד אצלנו בלול....

**** דיוור:.... גם לאחר כניסת 8 משפחות לצריפים האחרונים לא נפתרו עדין כל
בעיות השיכון. אמנם, חוסלו מרבית האהלים ו-6 רווקים קבלו וובלים (צויפונים)
לעצמם. חשבנו, שאם השלמת 6 החדרים הנוספים נצליח להעביר עוד 6 רווקים לחדרים
קטנים, אך התברר, שבקרוב יגיעו הורים, מי להשתקע ומי לביקור ממושך. לכן ימסרו
לחברים, לכל היותר, עוד 2 חדרים.

עיקר הקושי הוא בהרכב מתאים של חדרי הרווקים: עדין קיימים 4 חדרים עם
3 חברים בכל אחד.... עשב הים לתעשיית המזרונים נמסר כולו לרשות הסוכנות ועתה קבלנו
הקצבה מסויימת שלא תספק עדין את כל הצרכים לתפירת מזרנים או חידושם....

בננות:.... הוחלט למכור את הנצרים של מטע הבנות של אשתקד מאחר וחלקה זו לא
היתה מוצלחת בכלל והחלקה ה"ותיקה" לא הצמיחה השנה נצרים,
ובזה שבק ענף זה חיים לכל חי!!!

13.5

החוג הפוליטי נולד שוב!!!

לאחר שלא נמצאה ועדה שתקח מתחת לחסותה את השטח הפוליטי - החליטהקבוצה יוזמת
להקים חוג על דעתה ואחריותה. מטות החוג: קיום בירורים פוליטיים והחלפת דעות
על נושאים ישראליים ובין-לאומיים, קבלת סיכומים- ובנושאים מסויימים- הבאתם
לדיון בקבוץ כולו.....

20.5

שותפות עם רבדים:.... בדיון הראשון על הצעת השותפות במסגריה נמסר דו"ח על
המו"מוכן על הדיון באספת עובדי המפעל. הוחלט, שו' המשק צריכה להכין תכנית
בר-דירה לעבודת המפעל בעתיד כדי לקבל תמונה ביחס למספר העובדים הדרושים בכלל....

***לאחר דיון ממושך הוחלט לאפשר לרחלע. (רקדנית) וליהודית אורן (ציירת)

מופש להשתלמות במשך שנה (בארה"ב).

***הוצג בקולנוע הקיצי (על קיר בית החשמל) סרט מסוג הסרטים בידועים, שמשום מה, תמיד מוצאים את הכתובת "חצור"... רצוי לפחות שהמבקרים בסרט יחזרו, בשעת עזיבת המקום את האגזים, החביות ומקומות הישיבה למיניהם- למקומותיהם.

13.5 סלביה מסבירה את תכנית ה"צנע".

...ידועות הטענות של חברים לגבי כלכלתנו. נברר, על כן מהו מצב התזונה עד עתה ומחיה יהיה בעתיד... עד עתה סופק לנו בשר בכמות של 300 גרם לנפש לשבוע. מעתה תחולק לנו מנה של רק 250 גרם לחודש. מוגרינה מספיקה לנו לשבועיים בחודש וביתר הימים אנו מספקים תחליפים מהמין הידוע; מיונזים וכדומה. גם באספקת הביצים תהיה הרעה. המנה ליישוב כפרי תהיה 20 ביצה לנפש לחודש, ויש לקחת בחשבון, שלהורי חברים, מכריאים ומיניקות אנו מגישים ביצה ליום.

אספקת הירקות בחדשי החורף היתה מצומצמת ביותר. עכשו אנו מקבלים מגן הירק שלנו כרוב אדום, גזר וקצת בצל ירוק. רק בסוף יוני נקבל שוב ירקות מהגן שלנו. תפ"א לא קבלנו זה חדשים. דג פילה היה עד עכשו בלתי מוגבל. מעתה גם ה"זיפט" הזה יהיה בחלוקה. דג מלוח אנו מקבלים בסדר בזמן האחרון.

את היסוד לחלוציות- הגבינה הלבנה- מקבלים באופן חפשי. לעומת זאת- הגבינה הצהובה, המתקבלת רק בחלוקה- מספיקה רק למטבח הילדים.. בחוגי "תנובה" מבטיחים שבקרוב יאזלו גם הזיתים מהשוק. מנת הסוכר הוכפלה מאז תקופת המנדט אך מהחלוקה הכוללת שלנו מקבל בית הילדים שני שלישי. יש לבדוק אם ה"אפליה" הזאת הכרחית ומוצ- דקת....

באופן חפשי יש באפשרותנו להגיש ריבה: מנה כפולה מתקציב הקבה"א, זיתים ודייסות, פרט לשעועית, שאזלה מהשוק. אם נקבל את המקרר הגדול בקרוב נוכל להגיש חלב קר. עתה מקבל כל חבר ספל וחצי ליום ונשתדל להגדיל את המנה או להוסיף לכן. בעית הלחם לא תפתר כל עוד לא תוגשם ההחלטה על בניית מאפיה. על מבקשי הבמקום לדעת שזוהי מנה במקום מנה עיקרית והיא תמיד יותר דלה. פחות מזינה ולרוב גם יפחות טעימה מהאוכל הרגיל....

.....ואשר לטענות ביחס לטיב הבישול: הרי אף אחד מעובדי המטבח לא קבל בפשרה ממשית למקצוע הזה והתוצאות מורגשות.

אולי לא ידוע לחברים, שאפילו כלי האוכל הינם בחלוקה! ביום ראשון זה נאספו מהחדרים 39 ספלים לבנים, קציר של צבירת שבוע ובודאי בין מחזיקי הספלים בחדריהם לא מעטים המתמרמרים על העדר ספלים בזמן הארוחה... וכאן מקום נרחב לשינוי היחס מצד החברים למטבח ועובדיו.....

מנזקי המלחמה

שבתאי יוצק

הצד המזרחי של הגבעה

"דפיקת" בלוקים

פינה בקומונה

מהנעשה בחקלאות:

גן ירק: הפך כמעט לגן-בית עקב המחסור בעובדים.

קציר השחת: נמשך ומסתיים בימים אלה. 2000 חבילות נכבשו ו-1500 כנר במתבן. קציר השעורים יתחיל אחרי שבת.

במשתלה: יש חלקת שושנים המיועדת לחברים, אך עצם קטיף השושנים היא עבודה מקצועית וחברים היוצאים לעת ערב לחלקה וחותכים ושוברים "סתם ככה" גורמים לכך, שבקרוב לא יהיו פרחים. אי לכך מבקשת טובה מכולם לא לצאת לקטיף פרטי אלא להזמין אצלה יום קודם. נוסף לזה עומד לרשות החברים בימי ששי פרחים קטופים בחדר האוכל.

27.5

ו' החינוך: מבקשת שוב להביא לידיעת החברים, שיש להודיע לקרובים ומכרים בחו"ל שלא שלחו חבילות, כי המכס גבה מאד.....

28.5: בשיחת הקבוץ אושר קבלת הגרעין ההונגרי.

1.6 בערב בא הגרעין ההונגרי. נערכה לעולים החדשים קבלת פנים ב"אולם המס-גריה". בתכנית האמנותית הופיע חבר גרעין, תלמיש קונסרבטוריון, שהלהיב את הקהל בנגינה בפסנתר.

4.6

בחג הביכורים יצאו ענפי החקלאות בתהלוכה אל הבמה ליד הקמפ. בפרס ראשון זכה הצאן, ובראשו יזהר וישראל מהנער. בצורה מקורית נפתרה הוּכח בין "חקלאות ותעשייה": תחת מסך עשן של הטנדר הופיעה המסגריה (אמן) במלוא הפאר.....

17.6

אברהם קרני ("צ'כיל") שוחרר מהצבא וחזר הביתה. היה בשירות למעלה מ-7 שנים התגייס לפלמח עם ראשוני חברינו. עם יסוד הפל-ים עבר לחטיבה זו. בתור מפקד הביא ארצה 4 אניות מעפילים ו-4 אניות ציוד, ומכל אלה: 6 בתקופת המשטר הבריטי. עתה ירד לנהוג בקומביין הגדול.

11.6

בברכה אנו מקבלים את שתי הקבוצות, שבאו אלינו בשבועיים אלה. הראשונים עולים מהונגריה, נאמני תנועתנו וערכיה בכל המשטרים, אשר יהוו בתוכנו חלק מגרעין לקבוץ. הקבוצה השנייה: קבוצת חברי תנועה מאנגליה, שבאו ארצה ללמוד תורה על מנת להמשיך בחינוך הנער היהודי לקראת עליה והתישבות. לאחר 3 חדשי סמינר ישארו אצלנו עוד כ-4 חדשים כדי להכיר מקרוב חיי קבוץ, בעיותיו, בחיי חברה, עבודה, חינוך ותרבות. (הערה: רות גורדון היתה בקבוצה זו) קליטת עובדים נוספים אלה...לא משימה קלה היא. ארגון ותיכנון ופיקוח הכרחיים עתה עוד יותר מאשר בעבר. אל נקל ראש בפני הבעיות החדשות, החמורות לא פחות מבעיות "חוסר ידים".

משהו על גרעין עולי הונגריה:

גרעין זה מונה עתה 12 חברים ו-3 חברות. הם מהווים חלק מגרעין "יחיעם", שקם כקבוץ-עליה בהונגריה. אין הגרעין הזה עדין בשלמות בארץ ומחכים לבואם של 25-30 חברים נוספים.... כולם חניכי התנועה ובחלקם עברו הכשרות שונות. גילם הממוצע 17-18. חלקם למדו בבתי ספר מקצועיים, אך לא הספיקו לסיים בגלל עלייתם. פרט לשפה ההונגרית כמעט ואינם מבינים שום שפה אחרת וידיעתנו בעברית מועטת מאד. את המלחמה עברו בגיל הילדות בגיטאות, אך המשטר החדש הצליח במידת מה ממועקת העבר. את הונגריה עזבו בלי רשות השלטונות לאחר שתנועתנו הפכה לבלתי ליגלית.

על הקבוץ מוטל תפקיד רציני: להשלים את חינוכם, להדריכם בחיים ובעבודה עד אשר יצטרפו לשורת המגשימים של קבוצי השוה"צ.... (אלישע שומרון)

מרכז המשק מוסר: אנו קולטים עליה!!

במשך החודש הזה התרכזו אצלנו 40 חברי גרעינים. עד להסדר הסופי (ז.א. עש שיתרכזו אצלנו הגרעין ההונגרי המלא ותתברר קביעת חברה זו במשק) יהיו לנו קשיים בתהליכי הקליטה הרגילים. נצטרך לקצר ככל האפשר מצב בינים זה. ועדות העבודה והמשק מבררות תכנית לקליטת העובדים הנוספים... בעקבות החלטות הקבוץ יש לתכנן את קליטת 60 העובדים הנוספים, מחוץ להשלמת חברת הנער. עד עכשו בררנו את אפשרויות התרחבות גן הירק, הנגריה והמסגריה.... (דן צירקין)

11.6 לקראת המועצה החברתית (מתוך הפרוטוקול של שיחת הקבוץ)

אריה גילת.... התהליך הקיים בקבוץ עלול להוביל לחסול התנועה הקבוצית. אם ניתן לדברים האלה להתפתח בקבוצים- למה זה יוביל אותנו? על כל פנים- זה לא מה שחלמנו עליו, ושרצינו בו. אם יש חברים שלא מסוגלים לחיות את חיי הקבוץ המקוויים- שיגידו כך ושיחפשו אולי צורה אחרת של ארגון החיים.

אצלנו התחיל וכוח על החינוך המשותף. עובדה היא, שבמקומות אחרים מדברים כבו על החזקת ילדים עד גיל מסויים בחדר ההורים, וכו'. המועצה הזאת צריכה לשמש אות אזהרה: או לעצור את התהליך או לקבוע, שזאת הדרך.... לי בדמה, שמתערער האימון בחבר... אם קיים פקפוק כזה- גם זה מוביל לפירוק עקרונות. אני מבחין בכמה קווים המשתלבים והם מובילים לקראת פירוק הקבוץ- אולי לצורה חדשה- אבל לא לקבוץ....

יעקב נ.... האם יכול הקבוץ להתרחב כל הזמן בלי סוף.... ישנו תהליך של אי-אימון בין חבר לחבר: אי-אימון, שהקבוץ יספק את כל צרכיו, אי-אימון, שקיימת חלוקה שווה.... התנועה הקבוצית עומדת בפני הבעיה בכל חריפותה. מה יהיה הלאה?... האם יכול הקבוץ ליהפך מגוף אורגני לגוף המוני? או האם נלך בפסים חדשים ונהיה לאיזן צורה של מושב שיתופי?... פניתי לשאלת הקליטה כי זה הגורם, שיסחוב אותנו לצורות חדשות. הקבוץ יכול וצריך לתת אנשים להדריך ולעזור בקליטה, אבל בשום אופן לא נוכל לקלוט בתוכנו מספרים גדולים....

אברהם כלב נדמה לי, שכל הוכוח מסתובב סביב הנקודה הזאת: האם נסתיימה תקופת החלוציות?
... היו אשלייות רבות- מעין אמונה, שעם הקמת המדינה יימצאו פתרונות לכל הבעיות,
שבפניהן עמדנו... כל התקוות, שתלינו במדינה היו תקוות שווא... חברים שואלים:
בשביל מה צריך להתענות בחיים חלוציים ולא רואים את הסוף?... המדינה הראתה חוסר
יכולת בקליטה ויתכן, שאם ההתישבות העובדת לא תקלוט- תשאר הבעיה בלתי פתורה... יש
כאלה המקוננים על ערכים שאבדו. אני אינני חושב, שכל מה שהיה עד עכשו- זהו!... גם
השיתוף היא צורה חיצונית של דבר, ששאפנו אליו. אין לשיתוף ושיויון ערך אבסולוטי
אלא ערך ותפקיד מסויים בתקופה מסוימת.....

לובקה:..... בויכוח שלנו התבלטו שתי גישות:

(א) חברים שחושבים, שהסטיות נגרמו רק בגלל אי-סיפוק צרכי החבר ומאמינים,
שעל ידי הסיפוק צרכים אלה נמנע את הסטיות.

(ב) יש חברים שחושבים, שהסטיות נגרמו בגלל זה שהקבוץ לא היה יכול לעמוד
נגד ההתפרצויות של חברים והתעררה ההרגשה והאמונה בשיתוף ושיויון בקבוץ.

טועים החברים החושבים, שעל ידי סיפוק צרכים כלכליים יסופקו אנשים....

יש להעלות בקבוצים את הסיסמה של הלאמה כללית של הרכוש וחלוקתו מחדש בתוך שיויון
מלא.... לדעתי יש להעלות במועצה את הבעיה של שיתוף מלא כי זה יציל את התנועה
הקיבוצית מערעור היסודות שלו.....

17.6 התקיימה פגישת מגוייסנו:

(עם המזכירות ו' החברים) המגמה של הפגישה היתה בירור של דרכי קליטתם מחדש של
המגוייסים במסגרת היום-יומית של חיי הקבוץ. בישיבה צויינה העובדה שמרבית המגוייסים
נמצאים מחוץ לבית 6-8 שנים. מנותקים מחיי היום-יום של החברה ומחיי עבודה רצופים,
רכים מלאו ב"הגנה" ובצה"ל תפקידים אחראיים והגישה לביצוע דברים היתה אחרת מהגישה
שצריכה להיות במסגרת קבוץ. עובדות אלה עלולות להוות, בתקופה הראשונה להתערותם
קושי רציני, הן בחזרה לעבודה ובעיקר להסתגלות למילוי תפקידים בקבוץ. הובעה
הדעה, שמצד הקבוץ הכרחית ביקורת והדרכה כלפי המגוייסים יותר מקפת מאשר היה עד
כה. ואלה הסיכומים המוצעים:

(א) הקבוץ נותן זכות קדימה למשחרר לגבי מקום עבודה לפי רצונו.

(ב) במשך שנה מתום השיחרור אין הקבוץ רשאי לחייב את החבר לקבל תפקיד.

(ג) ינתן חופש שיחרור של 10 ימים לחייל וחברתו. לחברה: 6 ימים ע"ח חופש

שנתי ויתר הימים ע"ח סידור העבודה.

(ד) לחייל זכות לקנות מתנה לחדרו. אופי המתנה חייב להיות בהתאם להחלטות

הקבוץ והמתנה היא רכוש הקבוץ.

(ה) עודף הכסף מכספי השיחרור יוקדש למפעל משותף של החיילים למען הקבוץ.

על אופי המפעל תהיה החלטה משותפת של החיילים

****נסיון לגניבת הצאן עלה בתווה הודות לערנותו של רפאל מחברת הנער, שמר באיזור המשק. כשהגנבים הרגישו בהתקרבותו פתחו עליו באש והוא השיב אש. הם הספיקו להסתלק. הצאן היה כבר מחוץ לגדרות הדיר. בגדי עבודה ומקל רועים נשארו מחוץ לגדר והשעון נלקחשלל.

לשומר האמיץ ולחברת הנער כולה ערכו הרועים "טביחה".

מאז המקרה ולעור מקרי גניבה רבים בסביבה הוגברה השמירה וחולק נשק לחוזרים.... בשבוע שעבר היו שני מקרי שריפה בשדותינו: שניהם נגרמו על ידי חיילי המחנה השכן. נשרף חלק השדה של תלתן לזרעים וקש בשדה קצור. החיילים הסתכלו בשיויון נפש הן בשעת הדליקה והן בשעת הכיבוי....תבענו פיצויים מהצבא בעד הנזק.

****בענפים: ביכורי העגבניותהגיעו למטבח. בשבוע הבא יהיה כבר שפע. כן יניבו הפלפלים והחצילים. בקרוב נוציא את תפוחי האדמה..

בפלחה:....יבולי השעורה בחלק קטן של השטח היה 175 ק"ג/ד' וביתרת השטח:110 קג. החיטה הממוצע לדונם היה 100 ק"ג.

חרישים:לרשותנו עומדים כעת 6000 ד' לפלחה. מזה זרענו אשתקד כ-3000 ד' תבואות חורף. המגמה שלנו היא לחרוש עד הסתו 4000 ד' ומזה ייחרשו 1500 ד' לפי קוי גבה. עתה הקושי הגדול הוא בחוסר טרקטורים....(בני ק.)

22.6 (מתוך חוזר של מח' הבטחון של הקבוץ הארצי)

ככינוסי מפקדי האזורים של ייובינו....הובעה הדאגה למצב הבטחון בישובינו ותבענו להביא את בעיות הבטחון לדיון יסודי במוסדות התנועה.....

24.6 (מתוך "יל התל" בעל פה)

"על הסקירון, בעיותיו ותפקידיו"....הוא משמש ראי למתרחש בקבוץ במשך השבוע, ... הוא מורה דרך לחבר, השקוע בבית בעבודתו הקבועה ובשדות היצירה האחרים, הקרובים והרחוקים. הסקירון (על התל) גם מלקט ומכנס את תולדות הקבוץ מבחינה ארכיונית.... הוא הבטאון הרשמי של הקבוץ, אך יחד עם זאת אינו אוביקטיבי, וגם אינו יכול להיות כזה. הוא משתמש בשוט הביקורת וההצלפה כיד הכשרון של העורך...כיצד יתכן שוע- דות מקיימות ישיבות, אפילו פעמים בשבוע, ואף פעם אין למרכזים דבר להדיע לחברי הקבוץ? וזאת למרות הבקשות וההפצרות החוזרות ונשנות מצד המערכת?...יש לחייב כל ועדה להקפיד על פרסום פעולותיה והחלטותיה. זה יגביר את הדמוקרטיה הפנימית. כן אנו רוצים לעודד את השתתפות החברים בעלון. וירבו בכתבות וברשימות. ....סגנון העלון לא אחת נמצא לקוי. אין ביכותי לסגנן את עצמי ולא נמצא במערכת מגיה כפי שנהוג ~~קכל~~ עתון "הגון".....(גיורא בן יהודה)

4.7 (מתוך הפרוטוקולים של שיחת הקבוץ):

יעקב נ. ... לפי החלטת הקבוץ הארצי על כל קבוץ לקלוט עד 10 משפחות של עולים.

יחזקאל: ... אני חושב, שצריך להשתדל לקבל מספר קטן ככל האפשר... הצעותי: לקבל עולים כמס לקבה"א ולדחות כל קליטה נוספת עד אחרי דיון ממצה על דרכי ההתרחבות שלנו.....

אלישע שומרון: ... לדעתי אין לנו אפשרות לקלוט חברים נוספים מבחינה חברתית... הבחינה המשקית איננה יכולה להיות מכרעת.....

שמואל בארי: אסור לנו לדון מתוך גישה כל כך צרת אופק. עשינו מה שעשינו למען מטרה חשובה: ליצור כלי קליטה לשעת הצורך. אין לשכות, שאנו אחת הכתובות היחידות לעליה האנגלו-סקסית. את העולים, שאנו צריכים לקבל עכשו יש לקלוט באופן מלא את כל ההכנות הדרושות.

יעקב נ.: ראינו בקבוץ ודרכו אמצעי ומכשיר למטרות שונות ולא רק כמכשיר לקליטת עליה. .... 160-150 חברים מספיקים וצריכים להספיק כדי להקיף את הענפים השונים. קליטת נוער וגרעינים גם היא קליטת עליה ו-10 המשפחות האלה לא יפחיתו במשהו מבעיות העליה.....

אלי נדיב: ... בענין העליה האנגלו-סקסית: יכולים ליצור קבוצים עצמאיים ואלה שלא התחנכו בתנועה-לדעתי- לא צריכים להקלט על ידינו.....

הצבעות:

7	כן:	האם הקבוץ סגור באפן מוחלט?
25	לא	

בענין קבלת עולים ישר מבית העולים:

16	מקבלים רק את המספר שמחייבים אותנו
2	" " 5 משפחות
2	" " 10 "

סוכס: באם יחייבו אותנו לקלוט משפחות- אזי לפעול לקבלת משפחות מתאימות במגמה לקבלם כחברי קבוץ.

6.8 (מתוך הפרוטוקול של שיחת הקבוץ):

אלישבע שורץ: ... אחת הבעיות, שהעסיקו אותי בקומונה זו הבעיה של צדק בחלוקה. למשל: בחלוקה העונתית, אני יודעת, שהחלוקה לא נעשית לרוב לפי ה"מגיע" באמת לחבר- אלא רק לפי תוקף התביעה... אבל עיקר הנימוקים שהיא או אותי לסימון הוא החלוקה השוטפת השבועית. זאת מוכרחה להיות עבודה פשוטה ורגילה- אך אצלנו זאת עבודה קשה מאד. אנו חיות שבוע שלם במתיחות של הבלתי ידוע: האם הכביסה תגיע? האם תהיה חלוקה מספיקה? וכו'. וכך. שבוע, שבוע אנו חיות במתיחות מיותרת... כל שבוע אנו מרימות כל חתיכה ומודדות למי זה יכול להתאים. ואחרי כל זה, כמובן, זה בכל זאת לא בסדר... אי אפשר להטיל עומס כזה על החברות העובדות בקומונה...

לובקה :.... ב"ידיעות הקבה"א" התפרסם מאמר בשאלת הקומונה. כתוב שם איך לאט-לאט שלב אחרי שלב מתפתחים ומגיעים לתקציב אישי. כל מי, שרוצה היום להלחם נגד התקציב האישי מוכרח היום להכריע נגד התחלת הדרך הזאת (ז.א. סימון בגדים)

לורה קונפינו: לו בקומונה היו עובדים בחורים מזמן לא היו רק מדברים על סימון. ללא סימון לעולם לא יהיה צדק בחלוקת הבגדים.

ז'קו פרחי: קומונה מסומנת אין פירושה, שהרכוש שייך לפרט.... אין להפוך את הקבוץ לבית קברות של עקרונות.... יש לגמור עם התיאוריה ולהתחיל עם המציאות. אם לא נספק עכשו את התביעות של החברים- נצטרך לשלם אח"כ מחיר כבד....

אפרים הררי:.... אם אנו מסמנים בגדים עכשו- בזאת אנו בותנים חותמת על כשלון הדרך. הסימון כשלעצמו הוא דבר טוב. אבל זהו גם משפט המוות שלחיים שחינו.... יש להבדיל בין עקרונות והחלטות שלא הוגשמו. העקרון כשלעצמו הוא טוב- אך לא קיימו אותו כי זלזלו בו.....

אשר פישמן: אינני מאמין בתיאוריה האומרת, שפעם אחת בגיל 18 אנו מחליטים על דרך חיינו ואח"כ כל שינוי נחשב לנסיגה. צריך לשקול כל תיאוריה מול המציאות שלנו....

בנימין ש.:... אנו מכירים את החומר ממנו קורצנו: שכבות זעיר-בורגניות וכו' . לכן צריך במשנה מרץ להלחם נגד הסימון.

לאה שור (וורדי):.... ההליכה לסימון איננה הליכה בדרך של קבוצים אחרים. הסימון הוא דבר טוב למרות העובדה שהוא קיים גם אצל קבוצים אחרים.....

הוחלט לסכם את הדיון על ידי משאל

14.8 תוצאות המשאל על סימון בגדים:

בעד סימון: 62 נגד סימון 85

8.7 ההספקה הקטנה תחולק מעתה בחדר של סידור העבודה בכל יום ב' וה' בין 9-8 בערב. בכדי לספק בקשות דחופות תלוי בחדר הנ"ל דף בו כל חבר יוכל לרשום את בקשתו הדחופה. הפריט יימצא אח"כ בתאו בקומונה.... סכיננו גלוח וסבון רחצה יחולקו בתאים מדי יום ששי.

15.1 אוכלוסית חצור: עברה את ה-300 !!!

חברים ומועמדים	158	גרעינים	39
ילדים	84	האוכלוסיה הכללית	319
הורי חברים	7	ממנה- בשליחות, גיוס והכשרה	12
נוער	31	בקביעות במקום	307

22.7 (על התל) מרכז המשק מוסר:

לפני חודשיים החליט הקבוץ לקלוט 60 עובדים נוספים (גרעין הכולגרי, הגרעין ההונגרי, סמינר תנועתי מאנגליה, ותוספת של 20 נערים לחברת הנוער). מאז לא הושלם הגרעין שלנו ובעקבות זה הגענו למצב קשה מאד במערכת העבודה שלנו. חסרים לנו באופן מתמיד עובדים וגם אלה שישנם אינם קבועים במידה כזאת, שאפשר להכניסם למקומות קבועים. על מנת לקלוט את ה-60 הנ"ל בצורה יעילה קבלנו על עצמנו עבודות נוספות:

- 1) נגרות לבית הספר בחולון
- 2) ניסור ודפיקת ארגזים ל"תנובה".
- 3) תכננו את הגדלת שטחי גן הירק.
- 4) הבאנו בחשבון את הגדלת המסגריה ("אמן")

*****השבת ערכו עובדי הפלחה יום שדה לרגל סיום עונת הקציר. לפנות ערב נסעו כל חברי הקבוץ עם ילדיהם בכל כלי הרכב האפשריים אל השדה. שם סודרה תערוכה והצגו גוגמאות של גרעינים שונים. הטרקטוריסטים הדגימו את כל תהליכי העבודה החל מחריש, זיבול אורגני וכימי, דיסקוס, קציר וכיבוש. תהלוכת המכונות עשתה רושם רב והמפגן הזה קרב לחברים רבים את מושגי היסוד של ענף זה.

*****המסגריה (אמן) סיימה השבוע יציקה עבור הצבא. זאת היתה עבודה מסובכת, מבחינה מקצועית ויצאנו ממנה בכבוד..

*****על פי הוראות הצבא על חברי הקבוץ להראות בכניסה למחנה את תעודת הזהות החתומה בחותמת של הצבא. כל מי שטרם מסר את התעודה שלו להחתמה- יעשה זאת מיד אחרת הוא צפוי לקשיים בשעת מעבר במחנה.

5.8

בתקופה האחרונה צצו דשאים למכביר בכל פינות ה"מחצבה". העבודה נמשכת ועתה התחילו להוביל גם אדמה וזבל על ידי עובדי גינות הנוי. דשאים אלה- לא רק שיוסיפו נוי ומקומות בילוי- אך גם ימנעו ויקטינו, במידה רבה, את נזקי הסחף בעונת הגשמים....

*****...לא ידועה בתנועה ומוסדותיה מידת הנזקים שנגרמו לנו בתקופת המלחמה.... לא הוזכר קבוצנו ברשימת המשקים, שעמדו במערכה ונפגעו פגיעות ישירות... בדו"ח שהוגש על ידי המרכז החקלאי- לא הוזכר משקנו.....

- המזכירות הודיעה:1) הוחלט להביא מזרה שכירה לקבוצת "חרמש".
- 2) בהתאם לתביעת התנועה תצא אחת החברות לעבודה באחת ממחנות העולים החדשים.
- 3) מהשבוע תונהג תורנות (על חשבון עבודה) בהגשת אוכל בערבים.
- 4) במכוניות הקבוץ יסעו תושבי חצור קבועים בלבד. אורחים ומבקרים יסעו באוטובוס.

5.8 אנו קולטים עוד חברת נוער !!!

אין זה מקרה נדיר, שנוער שמתחנך וגדל בקבוץ היה לגרעין בדרכו להקמת קבוץ עצמאי. אך לעתים רחוקות יקרה שגרעין הופך להיות חברת נוער! וכך קרה הפעם בצלנו: לאחר שהתברר, שחלק ניכר מקבוצת העולים הגדולה, שהגיעה מהונגריה עדין בגיל חברת נוער-הוחלט לארגנם במסגרת זו. ובכדי להמנע מבעיות חברתיות הסכימו מוסדות עלית הנוער לכלול במסגרת זו גם את כל אותם נערים, שהיו אצלנו בחודשיים האחרונים ומבחינת הגיל נמצאים "על הסף".

12.8 שיכון בפרדס הנטוש :

חלק מחברת הנוער השתכן באופן זמני בבית הערבי. אתמול הגיעו עבורם צריפונים. עלית הנוער מסרה אותם בהשאלה לחצי שנה עד אשר נקים שיכון קבע עבור הנוער. ....
***התקפת עכברים: עברה מהשדות אל החצר ואל מקומות המגורים. בידז'ו מחלק גרעינים מורעלים לכל דורש. ....

19.8 על קליטת חברת נוער חדשה:

....פעולת הקליטה היא קשה מאד לקבוץ וקשה עוד יותר לנוער. הם באו אחרי נדודים וסבל רב למקום מבטחים- לקבוץ. לא רק רדיפות הביאו אותם הנה אלא גם חזון, שאיפות וגעגועים. הם לפעמים מופתעים מהטוב שמוצאים, אך לעתים קרובות מתאכזבים מרות. הם מוכנים למאמצים וסבל וראשם פתוח להכנת הסברים אך בשום אופן אינם תופשים איך באה לקבוץ צרות לב וצרות מוח, קטנוניות ורשעות. הם מרגישים במקרים כאלה כמו, שאנו מרגישים, למשל, בפוגשנו בפקידות ביורוקרטית מתנכרת. וחברי, אפשר להבין שהאגרוף מתקמץ ויש מקרים שקליטת עליה היא יותר פליטתהעליה.
ישנם קשיים, שהם גורמים סבל לנוער אך אנו לא שולטים בהם ואיננו יכולים לסדר יותר מהר, כגון, הלבשה, הנעלה, מגורים, בריאות, וכו'. אך כיצד להסביר לאדם צעיר כשהמחסנאיות מגרשות אותו מחדר האוכל בשעה, שהוא רוצה לקחת ספסלים לחדר המוזיקה לשעות הלימודים שלהם. ....הן רחמניות בבית אך הלב נהפך לאבן כשזה נוגע ל"זרים". הם "זרים" כי לא קלטנו אותם ואם בצורה כזאת נלביש, נאכיל ונלמד אותם- אף פעם לא נקלוט אותם. ....

לא עברו ימים רבים מאז שאנחנו היינו "יחפנים" ושוטטנו בין הקבוצים בהמונינו, חטפנו ארוחה פה ולינה שם ובזנו לאלה שלא קבלונו יפה או התבטאו בצורה לא ידידותית. האם כה מהר שכחנו? (אלישע שומרון)

26.8 (על התל) אחרי פגישות וביירוטים בקופ"ח מזהירה ו' בריאות:

אל בהלה!!

לאחר שנודע על מקרי שיתוק ילדים בקב' יבנה- באנו בדברים עם הרופא המחוזי לילדים והרופא המחוזי הכללי. לפי דבריהם מדי שנה מופיעים בחודש זה מקרים בודדים של המחלה, וכך קרה גם השנה. אין שום סימן למגפה!! אין כל צורך להטיל הסגר על הקבוץ אך רצוי למנוע ביקורי אורחים ובשרט אורחים עם ילדים. כן יש בהחלט להמנע מנסיעות של ילדי הקבוץ למקומות שבהם מצטופף קהל רב, כגון, גן חיות, שפת היס, וכו'. ....

...יש להקפיד על נקייון השירותים ולהשמיד את מקורות הזבובים... (הערה: כדאי לפעמים פניקה. הלואי וביחס לנקיון השירותים היתה נמשכת הפניקה בכל ימות השנה ולא רק יומיים)

****הוחלט לחסל את "שביט" (המפעל לאלקטרוניקה)

****החל הדיון על שותפות "אמן" עם קבוץ "רבדים"

31.8 (ממרכז מפ"ס): עליכם הוטל התפקיד של הטיפול בסניף המפלגה בגן יבנה

2.9 (על התל: מתיק בא כחנו)

האמנם משבר?

ידוע לכולם, שמצבנו הכספי קשה... במשך מחצית השנה האחרונה הלך המחסור הכספי וגבר עד שהגענו לשיא במחצית חודש אוגוסט ואין לקוות, שהמצב ישופר בשבועות הקרובים. והנה כמה אותות למצב: ביום א' הודיעו לנו בטלפון (לאחר 4 הודעות בכתב), שיופסק לנו זרם החשמל אם לא נשלם את חובותנו עד ליום המחרת בצהריים. "קופת מלווה" בראשון מחזירה צ'ק מחוסר כיסוי. למעשה, כבר חודש ימים אין כיסוי לצ'קים שלנו... הבנק המרכזי הודיע שלא יסבלו יותר פיגורים בתשלומים.....

מדוע מצבנו הכספי כה קשה???

קודם כל בגלל מיעוט בהכנסות... ההכנסה מעבודה בענפים ומפעלים מהווה כ-30% בלבד.

הלוואות ותקציבי הסוכנות-44% והענקות ושונות-26%. לגבי הסעיף של הענקות וכו': אלה הולכים וקטנים וכמעט נעלמים... כי: מזמן חדלנו ליהנות מתקציבים להחזקת "מפונים". עקב שיחרור המלווייסים הצטמצמו ההענקות למשפחות. חובות הצבא מתקופת החזית שולמו לנו במלואם..... אשר להכנסות מהמשק החקלאי ומהתעשייה: יש לציין את הירידה בתנובת הרפת, הצאן בכלל לא שולח חלב בעונה זו וגן הירק קטן עם תנובה בלתי מספקת. הפרדס-עונתו טרם התחילה ובפלחה: הכנסותיה קטנות עקב היבול הנמוך וכמות הגדולה של גרעינים שנשארה בבית לזריעה ואספקה. ההכנסה מהנגריה תלויה בהחלטה בדבר עתידו של המפעל... שלא כנהוג בקבוצים העולים להתישבות- לא דאגנו למקור הכנסה בטוח בתקופת פיתוח הענפים. במקום לנצל את מלוא יכולתה של המסגריה (אמן) והנגריה כמקורות! של הכנסה- נכנסנו להשקעות גדולות במסגריה וכמעט חיסלנו את הנגריה. על ידי כך הנחנו את היסוד למשבר הכספי. ....ומה הלאה?? מה הסיכויים להטבת המצב?. להערכתך לא ישופר המצב- אלא להיפך. כמקור בטוח יחיד נשארת רק המסגריה אך אין בכחה לפרנס את כל הקבוץ. המשק החקלאי לא יכניס סכומים רציניים ואין לסמוך על תקציבים והלוואות.

(אברהם כלב-גזבר)

9.9 (על התל)

אנו מלווים בברכה את חברי הסמינר האנגלי בצאתם עתה לשליחותם בתנועה באנגליה.

... כאורחים באתם למספר חדשים... פרק הזמן היה קצר מדי ואולי פחות מדי ידיעות הספקתם לקלוט ולרכוש בארץ ובתנועה... כמבקרים באתם וכשליחים נאמנים תצאו!!! חזק ואמץ ולהתראות בעוד שנתיים!!!

**** לילדי "חרמש": אתם נכנסים השבוע לעול לימודים ממש. תמה תקופת הילדות הראשונה ומעתה לא רק במשחקים תסתפקו. השנה האחרונה שמשא לכם שנת מעבר ועכשו תקפצו ישר לכיתה ב'. היטיבו ללמוד והמשיכו להעיף עפיפונים....
... גם עבור כל חברי הקבוץ זהו מאורע חשוב: ילדינו הראשונים נגסים לבית הספר!!!

**** ו' העבודה מודיעה: החל מיום א' יישמע הצלצול לקימה ב-0600 והתחלת העבודה תהיה ב-0630. לא יחול כל שינוי בשעות העבודה בבתי הילדים ושעות קבלת הילדים. האיחור של חצי שעה בבקר יתכסה על ידי קיצור הפסקת הצהריים. סידור זה יפה עד שינוי שעון הקיץ.

**** צריף "חרמש" (הגן הירוק) המורחב מושך את העין. צורחו החיצונית השחנתה לטובה וגם הפנים נאה לכיתתנו הראשונה.....

16.9 ('תיבת השואלי'): :

ד"ר פרחי שואל: כיצד מתכוונים המוסדות לפתור את הצפיפות בחדר באוכל ומסביב לו בשעת התור למשמרות (האוכלים) - במיוחד לקראת עונת החורף?
תשובת גליליה את סילביה (קדם): המוסד הזה: חדר אוכל ומטבח - טעון שינוי יסודי. על כך גם ביססנו את הצעותינו לקראת שנת התקציב החדשה.... אשר לתיקון היסודי: לדעת עובדי המטבח הקבועים והמחסנאיות - לא בא בחשבון להרחיב את חדר האוכל הנוכחי.... כל עוד קיים המטבח הזה לא ניתן להכניס שינוי בצורת הבישול - כלומר, נמשיך לבשל על פרימוסים. ועל הפרק הזה, הזמן והעצבים המקודשים לזה מוטב לא להרחיב את הדיבור.....

23.0 (על התל: סיכום שנת פעולה של המזכירות):

.... רוב הועדות פעלו ומלאו את תפקידיהם לפי היכולת והרכב האנשים שנבחרו לכך. .... עומס עבודה עצום היה לו' החברים. ערבים רבים נגזלו מחבריה מתוך זה, שרצו לחדור בצורה חברית, דואגת, לכל הבעיות שנשטחו לפניה, החל מבעיות יסודיות בהכנת כינוס (הקבוץ) החברתי ועד ענייני שיכון ונעלים. בלטה במעט העובדה, שבאופן מקרי היו לרוב חברי הועדה השקפות של פשרה וויתור בשאלות, שקבוצנו נאבק עליהם במשך שנים והיו מקרים, שהקבוץ החליט בשאלות יסודיות נגד הצעות הפשרה של ועדת החברים (לדוגמה - בענין סימון הבגדים). כן לא נראתה תקיפות מספקת בביצוע החל-טות הקבוץ בענייני שיתוף - מצד ו' השיתוף

הובלת פרי לבית האריזה

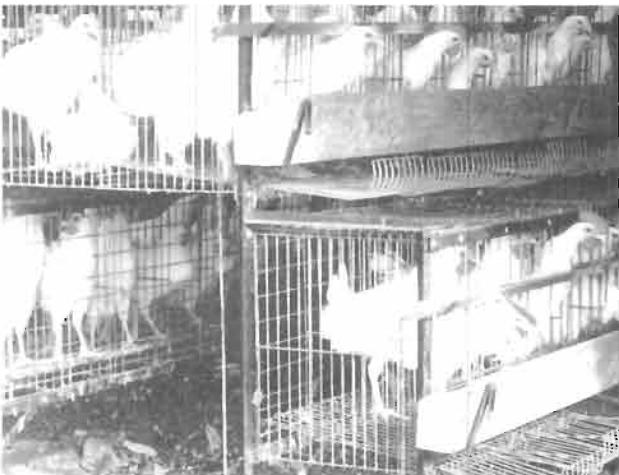
הבולדוזר שלנו בפעולה

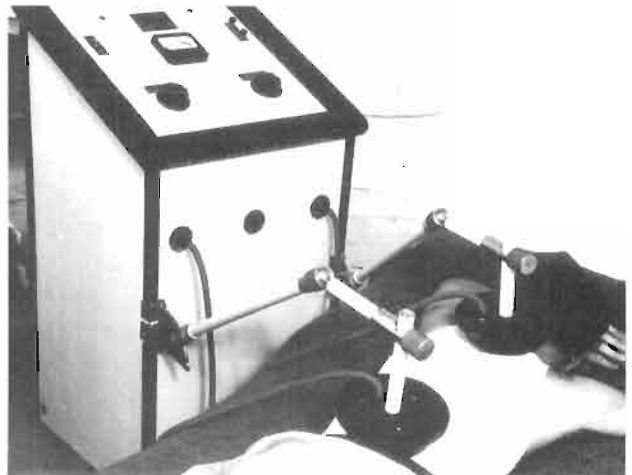
יהודה אלעזר יוצק

"הבית הערבי"

סוללות הטלה בלול

מוצר של "שביט"

בשטח הפוליטינאבקה המזכירות במשך חדשים ולא הצליחה למצא חבר שיקבל על עצמו הדאגה לשטח זה.... המציאות הוכיחה, שיש ערות בקרב הקבוץ אך צריך רק שימצא אדם לרכז ולעודדה. פגישות החוג הפוליטי התקיימו ברציפות מדי שבוע והקיפו מדי פעם 40025 חבר. דבר אחד חשוב הוכח על ידי קיום החוג לספרות והחוג הפוליטי: פעולה תרבותית בקבוץ איננה חייבת להיות בנויה על כחות מבחוץ. רבים הכוחות בתוכנו, יש רק לעודדם ולהפעילם.....

..... לא נוכל לסכם את שנת הפעולה התרבותית מבלי להתעכב על מוסדות החרבות ומצבם. כאות קלון מתנוסס על ראש הגבעה שלנו אולם הספרייה וחדר המוזיקה הבלתי גמור, בא בשעה שבצורה פושעת יורדים לטימיון עשרות לירות בצורת ספרים הנקרעים ונשמדים מחוסר איכסון מתאים ותקליטים מתגוללים במקומות שונים. אלה נכסים תרבותיים, שלא במהרה נרכשם מחדש.

בעיית השיכון ו' הדירות:..... נקבעה מגמה להגיע במשך השנה לסיפוק יחידת דיור לכל חבר קבוץ. יהיה זה השיכון הפשוט והזול ביותר, אך חשוב שהחבר ידע, שיש לו פיבה של ד' על ד' בלי להיות נתון לתנודות בכל רגע ומבלי שיהיה נאלץ להתגורר עם עוד 2-3 חברים בחדר אחד. מגמה זו התקבלה וגם בוצעה ברובה.....

ו' הדירות גילו מסירות והתמדה רצופה באופן היוצא מגדר הרגיל. הלואי שהיינו זוכים ליחס כזה מצד חברים בועדות אחרות. אך כאן נתגלה, שבשטח חברתי כה עדין לא מספיקה המסירות בלבד ומוכרחה להיות גם גישה של הבנת החבר וגמישות מסויימת בבצוע..... היו גם מקרים של התפרצויות קשות של חברים, שנגרמו על ידי גישתם העקשנית ומשוללת כל רצון של הבנה וגמישות מצד חברי הועדה.....

שיחות הקבוץ:... בדרך כלל גילה הקבוץ ערות לשיחות. רוב השיחות התקיימו בהשתתפות 65-85 מתוך 130 חבר הנמצאים בבית. במיוחד גדלה הערות בשיחות האינפורמטיביות ומספר המשתתפים בהן הגיעו ל-100-150 חבר.....

חלוקת העבודה בין חברי המזכירות: היתה כזאת, שלכל חבר היו מספר ועדות הנתונות לפיקוחו. ידענו תמיד על הנעשה ברוב הזעדות והשתדלנו כמיטב יכולתנו לכוונן ולהפעילן. קשה להגיד, שהצלחנו בכולן. אחד מיתרונותינו הגדולים היה הקולקטיביות הרציונית של חברי המזכירות בגישתם לבעיות השונות.... בסיכום כללי אינני סבור, שחוללנו שינויים מהפכניים בחייו הארגוניים של הקבוץ. הצלחנו רק להחזיר את הקבוץ ממצב של חוסר ארגון מוחלט לסדר חיים נורמלי.... ברור לנו, שגם נעשו שגיאות רבות.....

ו' החברים ובעיותיה:... בבירור החברתי, שהתקיימה בראשית השנה היינו כולנו מאו-חדים בנקודה אחת: הקבוץ הוא דרך חיים פרמננטי עבור אנשים מבוגרים. הוא להם בית ולא רק מחנה לחלוצים צעירים. על כן, יש הכרח בסיפוק כל צרכי החברים בתוך מסגרת הקבוץ.... אם הקבוץ אינו עונה לצורך הזה, הרי זה גורם לכך, שהפרט הוא ממורמר וחסר שרשים בקבוץ. הוא מרגיש כאילו אין לא כלום בקבוץ ולבסוף הוא

מתחיל "להסדר" בכל מיני דרכים קטנוניות, שבהן הוא משיג לו דברים מהחופ... הקבוץ לא יוכל לתת את הכל בתוך השנה הראשונה לשובנו הביתה, שהיא גם הראשונה לגישתנו החדשה. מתוך הרגשה, שיש להתחיל בכך- הטלנו על ו' החברים את האחריות להגשמתמטרות מינימליות, כגון, חדר לכל משפחה ורוק: שלחן, כסא ארון מיטה וזילונות בכל חדר והספקה יותר מלאה וצודקת של בגדים ונעלים... אך הקבוץ לא הגשים את המינימום הזה במאה אחוזים... באופן סטטיסטי יש התקדמות. לרוב החברים יש חדר, ברוב החדרים יש הרהיטים הדרושים, מצב בבלבשה טוב, מצב בנעלים הוטב- אם כי לא במידה מספקת... אבל מענין לציין את הריאקציה השונה בקרב החברים: יכולנו לקוות, שהריאקציה תהיה חיובית אך עם כל צעד קדימה היא הפכה יותר ויותר שלילית. במקום לשמוח על מה שכבר נעשה במקום האמונה, שלאחר ההתחלה יקיף נתהליך את כולם במשך הזמן- במקום קצת סבלנות והבנה- התפתחה הרגשה שלואי-סבלנות ומרירות. הרגשה, שיש למהר על מנת לקבל את ה"מגיע" לפני שמצרך מסויים יאזל. הדבר בולט בעיקר בשטח הדיור.

אין צורך להתעמק יותר מדי כדי לגלות את המקור של הרגשה זו. לאחר כל כך הרבה החלטות, שלא נתקיימו ולאחר שנים בהן צריך היה להסדר בלי הצרכים החיוניים האלה--התפתח לאטה ספקנות לגבי הקבוץ ומוסדותיה ולחוסר האמונה להוציא לפועל תכנית כלשהיא... יש מספר קטן של חברים, שמרגישים, כנראה, שעל מנת לקבל את צרכיהם יש להוות לחץ על האנשים האחראים או ועדות בעזרת נזנוד או אפילו באיום על עזיבה... חשיבות יתרה יש לקבוצת חברים גדולה יותר אשר, כלעצמם אינם משתמשים באמצעים אלה אך משוכנעים, שהשימוש בלחץ בלתי נדיר בקבוץ... זוהי דעה מוטעית !!!

אנחנו בתוך ו' החברים הרגשנו אחרת. הנחתנו היתה, שסמסגרת מסובכת כמו קבוץ ישנן אפשרויות לכך, שצרכי פרט מסויים ישכחו כשם, שיש גם אפשרות להחלטות מוטעות ואי-הבנות. ראינו את עצמנו בתור הפורום שבפניו יש לברר ענינים כאלה, ראינו לנכון, שחברים יבואו אלינו עם בעיותיהם ודאגותיהם... מתוך הנחות אלה הק- שבנו לדברי חברים ונוכחנו לדעת, שמתוך כל 10 מקרים- 9 היו בעיות רציניות ומוצדקות לביבור. ... הגענו בדרך כלל לסיכום מספק לפחות באופן חלקי. לחברים רבים נדמה היה, שנכנענו ללחץ. אנו, לעומת זה, הרגשנו, שהתחשבנו בצורך חיוני של חבר. למרות השמועות- לא היה מקרה, שחבר השיג את מבוקשו בגלל איומו לעזוב את הקבוץ ואף לא היתה ישיבה בה בכריז חבר הכרזות כאלה... ..

...נשאלת השאלה: כיצד נצליח לשרש את התפישות השליליות האלה ממחשבתנו? ... יש לראות למה חולפים ימים, שבועות וחדשים של פעולה בלתי פורה על מנת להוציא לפועל את ההחלטה הפשוטה ביותר. נכון, שעלינו ללמוד להחליט החלטות יותר זהירות ושמרניות. ולאחר שמחליטים- מוכרחה כל המכונה הקבוצית לדפוק מיד במקסימום תיאום ושיתוף פעולה על מנת להגשים את ההחלטה באופן מהיר וקפדני... (לאה ש.- ורדי ושני קולקה)

1947-49

עזיבות ב-3 שנות חצור

	<u>חברים</u>	<u>חברות</u>	<u>ילדים</u>
תשי"ז	9	4	3
תשי"ח	8	5	5
תשי"ט	6	6	7
סה"כ	23	15	15

23.9 (המשך) על השיכון

עם כניסתי לתפקיד קבעתי לי כמה מטרות:

- (1) ליצור הרגשת בית אצל החבר- במידה וזה תלוי בחדר. כלומר- לעקור את המחשבה שבכל רגע עלולים לבוא ולהוציאו מהחדר.....
- (2) לתת לכל משפחה חדר גדול. למטרה זו כמה שלבים: קודם כל למשפחות עם 2 ילדים. אחר כך- משפחות עם ילד אחד, ובסוף- משפחות בלי ילדים.
- (3) חיסול האהלים.
- (4) לכל רוק/ה- חדר נפרד.

את המטרה הראשונה השגנו במלואה. מטרה 2- השגנו כמעט במלואה. במטרה 3- נכשלנו המידה מסויימת: מספר האהלים הוקטן רק ב-3. ז.א. כרגע יש לנו 5 אהלים... בהגשמת מטרה 4 רק התחלנו. מתוך 19 רוקים/ות רק 6 קבלו חדרים ושנים קבלו אהלים..... (ישראל גורן)

על עבודת החבירה

...הבעיה של חבירת הקבוץ בחייה ובעבודתה ידועה לכל כבר שנים רבות ובכל זאת טרם מצאה את פתרונה. לכן, יש לחזור ולהפוך בה, אפילו עד שיעמום כי הדרך היחידה לפת-רונה היא הסבת לב החברה... קוינו, שהחברה הקבוצית תביא עמה שויון מלא לכל חבירה ובזה יושג השויון המלא של החבירה.

נראה לי, שמעטים משלים את עצמם, כי אכן השגנו את המטרה, שהצבנו לעצמנו. הבים התיאשו כבר ואומרים: "מה אפשר לעשות? הבה נאמר את האמת: לחבירות אין די כח ואומץ כדי להלחם על שלהם והבחורים מעוניינים לשמור על המצב הקיים." יש בחברתנו מעמד של "משרתות". לאו דוקא מבחינת טיב העבודה, כי החבירות עובדות לעתים בעבודות התובעות ידע מקצועי רב יותר מרוב עבודות החברים, אלא מבחינת התנאים, זכות ואפשרות של בחירה ומעל לכל מבחינת יחס הזלזול לעבודתה. והנה שתי דוגמאות המוכיחות בעליל, שאין הדבר קשור בסוג העבודה אלא ביחסו של הקבוץ:

(1) חבירה, העובדת בגזירה ואשר בחו"ל קבלה שכר גבה והעסיקה על ידה מספר פועלים נוספים- צריכה אצלנו להתחנן בפני המוסדות, שיתקינו לה שלחן עבודה, שהכנתו תובעת רק חצי יום עבודה.....

(2) מחסנאית מטבח, שהשתלמה במשך שנים במקצוע ואף הוזמנה בחוץ לתפקיד נכבד בתנאים נהדרים- צריכה לעבוד אצלנו בתנאים, שהמצפון המקצועי אינו יכול להשלים

אתם ונאלצת להאבק יום יום עם הגזבר, סדרן העבודה, החצון, וכו' על כל פרט בבצוע עבודות המטבח.....

יחס האפליה של מוסדות הקבוץ לענפי השירות גורר אחריו אי הערכה כללית בקבוץ..... העבודה בשירותים הנה קשה מאד ומביאה אתה רק סיפוק דל לעובד בהם... לעתים פונים חברים למטבח או לעובדת בקומנה ב'טון" מתאים יותר ל"אפנדי" מאשר לחבר.... בכדי לתת השוואה בולטת בקרו נא במסגריה (אמן) המפוארת שלנו שיש בה מכוונת היציקה הראשונה מסוגה בארץ- ומשם גואה למטבח שלנו... הניגוד אינו מוצדק מכל הבחינות במיוחד בהתחשב עם העובדה, שישנם תפקידים במטבח הדורשים כשרון, התמסרות והשתלמות לא פחות (ולעתים אף יותר) מהרבה עבודות באמן. ולכל אלה נוסף גם התפקיד החברתי... אצלנו בחברה הסוציאליסטית נמצאות רק חברות מועטות, אשר מוכנות להתמסר למקצועות, כגון, תפירה, בישול, הנהלת מטבח והנהלת מחסן בגדים. אפילו חברות, המעונינות לעבוד בחינוך אינן שביעות רצון וסיפוקן מהעבודה מועט בגלל תנאי עבודה קשים... בתנאים של היום אין להכריח אף אחד להמשיך בעבודה זאת למעלה משנתיים, וגם זה למעלה מיכולת אנוש.....

...עד כאן על תנאי עבודה. ומה ביחס לאפשרות, שחברה תבחר מקצוע כרצונה? כל כך מובן אצלנו, שבחורות מוכרחות לעבוד בענפי השירות. כשאומרים, שיש מחסור בבחורות- פירוש הדבר, שחברים עובדים לענפי השירות. אם יש "פנצ'ר" באחת מקבוצות הילדים- מובן מאליו, שאפשר להכריח חברה, שאין לה כל ענין בשטח זה לקבל את הקבוצה, בעת שיש חברים מתאימים המעונינים לעבוד עם ילדים. אומרים, שעבודת בחורים בשירותים אינה משתלמת מבחינה כלכלית ומוכנים להטיף "ציונות" כדי לשכנע את החברה. והדרישה איננה לשנת שירות אחת בלבד. כך מונעים מהחברות את הכניסה לענפים אחרים, בעיקר לענפי חקלאות.... מכאן נכנסות החברות למעמד של עובד בענ- פים המפגרים והעזובים ביותר, אשר אין מעריכים אותם- והכל למען החלוציות. החברות הולכות ומתרחקות מחיי ומבעיות המשק ובמשך השנים גם מהשתתפות בחיי הקבוץ. אחד הפתרונות שהוצע בכנס החברתי של הקבוץ היה לקבוע יום עבודה קצר יותר בשעה לחברות. לדעתי- יתר השתתפות בחיי המשק והעלאת השירות לדרגת ענף מקצועי היו מועילים הרבה יותר..... החברות צריכות לעמוד על דעתן, אבל ברור לי, שזה אינו מספיק. לדעתי צריכים לחול השינויים הבאים:

- 1) גינוי המצב הקיים וציון הנזק הנגרם על ידו.
- 2) יחס שווה לשירותים ולענפים.
- 3) תור קבוע של כל חברי הקבוץ בענפי השירותים כל עוד שלא יימצאו החברים המוכנים לעבוד מרצונם בעבודות אלה.

4) הקמת ועדם מיוחדת אשר תטפל בסידור החברות המעונינות בענפי המשק

השונים (נחמה זמיר)

על גן הירק

סיבות שונות גרמו לכך, שענף זה אינו תנפש מקום נכבד במשקנו, וחשיבותו אינה רבה לא בלוח העבודה של המשק ואף לא בהכנסותיו של הגזבר. הגורמים העיקריים לכך הם: כשהגענו סוף סוף להתישבות של קבע היו לנו מקומות עבודה מספיקים לכל חברי הקבוץ. .... על כן לא חלה התקדמות והרחבה טבעית של גן הירק. ....

..... בשנה זו אנו מתכוונים להתחיל בגן הירק להספקת הבית בקנה מידה גדול. התכנית היא להגיע להספקת ירקות בשפע בכל עונות הגידול האפשריות אצלנו. .... (גיורא בן יהודה)

על הרפת

..... את השנה אנו מסכמים ב-70 ראש, מהן 27 חולבות עם תנובה יומית של 280 ליטר, לקראת תש"י עלינו להטיל על הצמנו 2 משימות עיקריות: הוזלת הייצור והעלאת התנובה. .... (מוטקה קצירי)

		<u>משק החי תש"ט</u>	
5	בהמות עבודה	27	פרות
270	ראשי צאן	3	מבכירות
		38	עגלות
		2	פרים

על עדר הצאן

... העדר חלש מבחינה פיזית כי הוא עדר ערבי, שרק עכשו עבר מתנאים הרריים לתנאי השפלה. .... הוא עבר תקופה קשה בעונת החורף. .... פלא שלא מת שליש מהעדר. אם לשפוט לפי אחוז ההמלטות, שעלה ב-15% מעל למשוער, דבר זה מוכיח, שבתנאים אופטימליים יש לעדרנו סיכויים. .... (בנימין שמידט)

על המתפרה

..... לבצוע והקמת מתפרה מסודרת דרושים 3 דברים:

1) ציוד מתאים (2) תנאי עבודה מתאימים (3) עובדות מקצועיות קבועות.

מה מצבנו? מאז ההעברה לחצור חלמנו על הקמת מתפרה מסודרת. קוינו, שנצליח מכיון שיש אצלנו עובדות מקצועיות כמו בקבוצים ותיקים. יש אצלנו גם חלק ניכר מהציוד הדרוש (כגון: מכונת גזירה, סידור לתפירת לולאות ועוד כמה מכשירים קטנים). .... המצב אצלנו עכשו איננו מאפשר כל עבודה יעילה ואנו כמעט איננו מפיקים תועלת מהמיכון שלנו. בראש ה"אשמים" למצב זה עומד ה"בנין" המפואר- היא הקומונה בעצמה. ....

..... חסרות לנו מכונות תפירה. לכן מתחלפות העובדות והמכונות מתקלקלות. .... בגלל חוסר מקום בקומונה נעשים התיקונים הפשוטים במתפרה וזה מפריע לעבודה

ולמצב המכונות. .... אין שלחן גזרה ואנו מסכנות את עצמנו ואת מכונת הגזירה
 העומדת על פלטה המונחת על "חמורים" בלתי יציבים....
 .... אלה כמה מהליקוילים במתפרה שלנו..... (רחל ק.)

תכנית הפלחה לתש"י

בימים האלה מתברר לנו, שהשטח שיקבע לנו בתור אדמה קבועה לא יעלה בהרבה מעל
 ל-3000 ד'. אין זאת אומרת שלא יהיה יותר שטח לעיבוד. השטחים, שנקראים "זמניים"
 יכולים להיות בעיבוד שלנו עוד פרק זמן לא קצר. אך לאור הצורך בטיוב הקרקעות
 החדשות שלנו ועם העובדה, שטיוב קרקע פחות או יותר מהיר דורש השקעה גדולה, חלקנו
 את אדמותינו לשני מחזורים: (1) אדמות הקבע- בערך 3000 ד', שבהם אמצעי הטיוב יהיו
 יותר מהירים (זבל ירוק, חצירים, תחמיצים), (2) מחזור זמני (בערך 3000 ד') שיונהג
 בו מחזור תלת-שנתי בלי זבל ירוק.....

השנה נזרע:	שעורים	3000 ד'
	חיטים	2000 ד'
	חציר	700 ד'
	קטניות	700 ד'
	תחמיץ חרפי	200 ד'

תבואות קיץ: אם יהיו גשמים במידה מספקת- נזרע 1500 ד'
 (בני ק.)

